

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ANALÝZA HROZBY EXTREMISMU
V JIHOČESKÉM KRAJI**

Autor práce: Nikola Krůšková

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jaroslav Slepecký, PhD., MBA

Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Nikola Krůšková

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Analýza hrozby extremismu v Jihočeském kraji

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Analysis of present threats extremism in South Bohemian region

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D., MBA

Datum zadání bakalářské práce: Duben 2019

Cíl bakalářské práce: Cílem bakalářské práce je analyzovat bezpečnostní hrozby extremismu v Jihočeském kraji s pomocí aktuální bezpečnostní politiky Jihočeského kraje a vyhodnocením dotazníkového šetření obyvatel Jihočeského kraje.

Student: Nikola Krůšková	13.4.2019	Krůšková
Vedoucí práce: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D., MBA	13.4.2019	doc. Slepecký

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D	17.5.19	RS
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	21.5.19	Ferebauerová
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	23.5.2019	J. Dušek

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Jaroslavu Slepeckému, PhD., MBA, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KRUŠKOVÁ, N. *Analýza hrozby extremismu v jihočeském kraji: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 62 s.
Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, PhD., MBA.

Klíčová slova: bezpečnost, bezpečnostní politika, bezpečnostní strategie, extremismus

Tématem bakalářské práce je analýza hrozby extremismu v Jihočeském kraji. Práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou. Teoretická část obsahuje rešerši odborné literatury, základní pojmy, bezpečnostní strategii ČR 2015 z pohledu aktuálních hrozeb, bezpečnostní politiku Jihočeského kraje, dále je vyzdvižena jedna z hrozeb, a to konkrétně extremismus.

Praktická část se i nadále zabývá hrozbou extremismu. Bylo provedeno dotazníkové šetření mezi náhodně zvolenými občany Jihočeského kraje, jehož úkolem byla analýza hrozby extremismu doplněná o řízený rozhovor s Mgr. Staňkem – vrchním komisařem Krajského ředitelství Policie ČR v Českých Budějovicích.

ABSTRACT

KRŮŠKOVÁ, N. *Analysis of Present Threats Extremism in South Bohemian Region: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2020. 62 p. Supervisor : doc. Ing. Jaroslav Slepecký, PhD., MBA.

Key words: extremism, security politics, security strategy, security threat

The topic of bachelor's work is an analysis of the threat of extremism in the southern Czech region. The work is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical section includes research on specialist literature, basic concepts, security strategy of the Czech Republic 2015 in terms of current threats, security policy of the South Bohemian region, and one of the threats, namely extremism, is highlighted.

The practical part continues to address the threat of extremism. It is carried out by a questionnaire inquiry on the randomly elected citizens of the southern Czech region, which is tasked with analysing the threat of extremism and supplemented by a controlled interview with Mgr. Staňkem – Chief Commissioner of the Czech Police Regional Directorate in Bohemian Budějovice.

OBSAH

ÚVOD	9
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
2.1 Bezpečnost.....	11
2.2 Bezpečnostní prostředí	11
2.3 Bezpečnostní politika	12
2.4 Bezpečnostní hrozba.....	13
2.5 Bezpečnostní riziko	13
3 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY 2015	14
3.1 Bezpečnost ČR	14
3.1.1 Vnější a vnitřní bezpečnost státu	15
3.2 Bezpečnostní zájmy ČR	15
3.2.1 Životní zájmy	15
3.2.2 Strategické zájmy	16
3.2.3 Další významné zájmy	16
3.3 Bezpečnostní hrozby	17
3.4 Bezpečnostní systém ČR	19
4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA JIHOČESKÉHO KRAJE	22
4.1 Krizové řízení	24
4.2 Ochrana měkkých cílů.....	27
5 EXTREMISMUS	30
5.1 Politický extremismus	31
5.2 Pojmy související s extremismem	36
5.3 V čem spočívá hrozba extremismu	37
5.4 Legislativní rámec	39
6 PRAKTICKÁ ČÁST	44
6.1 Dotazníkové šetření	44

6.2	Rozhovor	50
ZÁVĚR		55
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ		56
SEZNAM ZKRATEK		61
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ		61

ÚVOD

Bezpečnost je mnohokrát skloňovaným pojmem, mnoho odborníků se ji snažilo definovat, ale jednotnou definici nelze uvést. Lze však říci, že je to stav, při němž objekt a jeho zájmy jsou dostatečně chráněny před hrozbami. Dle Maslowovy pyramidy je bezpečnost jednou ze základních lidských potřeb. Svým občanům ji garantuje stát, který má za úkol tuto potřebu naplňovat a je připraven pro její zajištění použít prostřednictvím svých orgánů všechny dostupné prostředky.

Bezpečnostní hrozby jsou dnes na denním pořádku. Přicházejí jak zvenčí, tak i zevnitř státu. Mohou být namířeny například proti bezpečnostní politikou stanoveným nejdůležitějším bezpečnostním zájmům a cílům, a to proti obyvatelstvu, svrchovanosti státu, vnitřnímu pořádku, majetku, životnímu prostředí, plnění mezinárodních bezpečnostních závazků a dalším společenským zájmům. Proto je potřeba se tomuto problému věnovat a efektivně se připravovat na možná ohrožení.

Jednu ze stále častěji se objevujících hrozeb pro společnost představuje extremismus, který je specifický svou nebezpečností. Zasahuje do mnoha směrů lidského života, aniž bychom si to vždy uvědomovali. Následky extremistických jednání, jak můžeme vidět z historie, jsou často fatální, což určuje vysokou společenskou nebezpečnost tohoto jevu. Extremismus nelze v demokratické společnosti nijak vymýtit, jelikož by se pak již nemohlo mluvit o demokracii, nicméně ho nelze za žádných okolností ani tolerovat.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je analyzovat hrozbu extremismu v Jihočeském kraji, formulovat, v čem tato hrozba spočívá, jaké druhy extremismu lze rozeznat a v čem spočívá jeho legislativní rámec. Vedlejším cílem je definovat základní pojmy v oblasti bezpečnosti, charakterizovat bezpečnostní dokument státu, a to konkrétně bezpečnostní strategii ČR 2015, a popsat bezpečnostní politiku Jihočeského kraje.

Teoretická část je rozdělena do čtyř kapitol, jež přibližují základní pojmy jako bezpečnostní strategie ČR 2015, bezpečnostní politika Jihočeského kraje a extremismus s následnými podkategoriemi. V teoretické části použiji za účelem shromáždění teoretických poznatků obsahovou analýzu dostupných materiálů ke zkoumanému tématu. Data jsou zpracována převážně z odborné literatury a dostupných online dokumentů Ministerstva vnitra.

Praktická část je realizována formou dotazníkového šetření na téma extremismus v Jihočeském kraji a zahrnuje zjištěné výsledky. Dotazovanými jsou obyvatelé Jihočeského kraje různého věku, pohlaví a vzdělání, je zřejmá snaha o rozmanité složení výzkumného vzorku. Na základě výsledků z dotazníkového šetření jsem přistoupila k doplnění této části, a to řízeným rozhovorem s vrchním komisařem Krajského ředitelství Policie v Českých Budějovicích Mgr. Martinem Staňkem, poskytnutým mi pro účely této bakalářské práce.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V problematice bezpečnosti se setkáváme s různými koncepty, které se běžně užívají, proto je nezbytné definovat základní pojmy. Je však třeba zmínit, že stejně jako existuje mnoho odborníků zabývajících se tímto tématem, najdeme také řadu náhledů na něj z různých úhlů pohledu.

2.1 Bezpečnost

Pojem bezpečnost můžeme definovat jako: „stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt (zpravidla národní stát, popř. i mezinárodní organizace) a jeho zájmy a tento objekt je k eliminaci stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat.“¹

V další odborné literatuře se o bezpečnosti mluví jako o stavu nepřítomnosti či neexistenci ohrožení nejvyšších hodnot státu či společenství. V případě zajištění obrany území a hodnot státu, fungování jeho institucí a ochrany obyvatelstva se stát považuje za bezpečný.²

V definicích a názorech na bezpečnost lze najít mnoho odlišností. Shoda se nachází snad jen v tom, že bezpečnost je těžko uchopitelným pojmem.³

2.2 Bezpečnostní prostředí

S pojmem bezpečnost úzce souvisí pojem bezpečnostní prostředí, jehož vymezení je nezbytné pro realizaci bezpečnostní politiky celého státu. „Bezpečnostní prostředí je vnější prostředí ovlivňující bezpečnostní politiku státu. Lze jím rozumět prostor nacházející se vně státních hranic, v němž se realizují a střetávají zájmy státu se zájmy jiných aktérů mezinárodních vztahů, v němž se odehrávají procesy, které mají významný vliv na úroveň bezpečnosti státu.“⁴

¹ ZEMAN, P. *Česká bezpečnostní terminologie*. Brno, 2002, s. 13.

² EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století*. Praha, 2006, s. 8.

³ MCSWEENEY, B. *Security, identity, and interests: a sociology of international relations*. New York, 1999, s. 13.

⁴ ZEMAN, P. *Česká bezpečnostní terminologie*. Brno, 2002, s. 39.

Jedná se o prostředí, které ovlivňuje bezpečnost ČR. Jeho předvídatelnost se vzhledem k rostoucí provázanosti bezpečnostních trendů a faktorů snižuje. Hrozby, zdroje a nositelé hrozeb mají státní i nestátní charakter a z toho plynoucí asymetrickou povahu. Trendy v globálním prostředí posilují potenciál těchto rostoucích asymetrických hrozeb a zvyšují možnost jejich šíření z relativně vzdálených oblastí místních či regionálních konfliktů a napětí.

Charakteristickým rysem současného prostředí je fakt, že nestabilita a konflikty daleko za hranicemi Evropy mohou mít přímý dopad na naši bezpečnost. Z tohoto důvodu se pak vnitřní a vnější bezpečnostní hrozby stále více prolínají.⁵

2.3 Bezpečnostní politika

Ministerstvo vnitra charakterizuje bezpečnostní politiku jako: „Společenskou činnost, jejíž základ tvoří souhrn základních státních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení, směřující k zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institucí, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků.

Bezpečnostní politiku státu tvoří pět základních komponentů:

- zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu;
- obranná politika;
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti;
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu;
- politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu.“⁶

⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Ústav mezinárodních vztahů, 2015 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015>>.

⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Terminologický slovník - krizové řízení a plánování obrany státu. *Mvcr.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planovani-obrany-statu.aspx>>.

2.4 Bezpečnostní hrozba

Hrozbou se rozumí objektivní skutečnost, která může způsobit negativní dopad na konkrétní chráněný zájem na určitém území. Hrozbu lze eliminovat protipatřeními, která však mohou být velmi nákladná a ne vždy plně účinná. Čím důležitější je konkrétní objekt či chráněný zájem, tím bývá zpravidla opatření intenzivnější.⁷

2.5 Bezpečnostní riziko

„Rizikem se výsledně rozumí to, co stát podstupuje, aby jeho snaha redukovat hrozby nepřekročila únosnou míru. Pro stanovení rizik (míry rizika) je nezbytné analyzovat a kvantifikovat hrozby z hlediska možných dopadů na chráněný zájem – pravděpodobnost a rozsah ohrožení osob, majetku, životního prostředí, společenských vztahů, suverenity atd.“⁸

⁷ SOUČEK, V. a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek: Krizové řízení* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2005. 123 s. [cit. 2020-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/soubor/bezpecnost-pdf.aspx>>.

⁸ SOUČEK, V. a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek: Krizové řízení* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2005. 123 s. [cit. 2020-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/soubor/bezpecnost-pdf.aspx>>.

3 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY 2015

Jedná se o základní dokument bezpečnostní politiky České republiky vytvořený na základně právního rámce Ústavy ČR, Listiny základních práv a svobod a ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, v platném znění. Představuje základní přístupy, hodnoty, ambice, zájmy a nástroje ČR pro zajišťování bezpečnosti na svém území.

Úkolem vlády na základě tohoto dokumentu je zajišťovat bezpečnost obyvatel, obranu svrchovanosti a územní celistvosti země a zachovávat náležitosti demokratického právního státu. K dosažení těchto cílů je potřebný funkční bezpečnostní systém, který je nezbytné neustále aktualizovat z pohledu aktuálních hrozeb jak uvnitř státu, tak i v zahraničí.⁹

3.1 Bezpečnost ČR

Je založena na principu zajištění bezpečnosti jednotlivce, ochrany jeho života, zdraví, svobody, lidské důstojnosti a majetku. Aby byl tento princip úspěšně uplatňován, je nutné zajišťovat bezpečnost státních orgánů, dále rozvíjet nástroje sloužící k posilování bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. Pokud se do zajišťování bezpečnosti zapojí i občané ČR, právnické osoby a fyzické osoby a orgány veřejné správy, což je žádoucí, dochází k posílení odolnosti celé společnosti proti bezpečnostním hrozbám.

Klíčový význam má i politická a hospodářská stabilita EU. Kvůli otevřenosti ekonomiky České republiky je náš stát vystaven i vnějším bezpečnostním vlivům, a to zejména v souvislosti s přístupem na trhy a zajištěním energetických zdrojů.

ČR dává přednost aktivnímu předcházení ozbrojeným konfliktům a preventivní diplomacii. V případě vypuknutí krize či ozbrojeného konfliktu usiluje o řešení politickými a diplomatickými prostředky.

⁹ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Ústav mezinárodních vztahů, 2015 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015>>.

Základem pro zajištění obrany a bezpečnosti ČR je aktivní účast v systému kolektivní obrany NATO, rozvoj schopností EU pro zvládání krizí a spolupráce s partnerskými zeměmi. Členství v NATO a EU přináší výhody kolektivního zajištění vlastní obrany a bezpečnosti, stejně jako závazek ke společné obraně a bezpečnosti přispívat.¹⁰

3.1.1 Vnější a vnitřní bezpečnost státu

„Vnější bezpečností státu se rozumí zajištění územní celistvosti, vnější svrchovanosti a nezávislosti státu, nedotknutelnosti jeho státních hranic a ochrana jeho zastupitelských úřadů, členů diplomatického sboru a dalších občanů (zejména v případě hrozby mimořádné události v zahraničí nebo po jejím vzniku).

Vnitřní bezpečnost státu pak v širším významu znamená zachování a zajištění vnitřních funkcí státu, ochranu jeho demokratických základů, ochranu vnitřního pořádku, bezpečnosti a zákonnosti, ochranu životů a zdraví, majetkových hodnot a životního prostředí před hrozbami majícími původ na území státu.“¹¹

3.2 Bezpečnostní zájmy ČR

Bezpečnostní zájmy jsou rozlišovány dle stupně důležitosti. V České republice se dělí do tří kategorií.

3.2.1 Životní zájmy

Do této kategorie patří zejména zajištění suverenity, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR, zachování všech náležitostí demokratického právního státu včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel. Ochrana životních zájmů státu a jeho občanů je základní povinností vlády. Pro zajištění životních zájmů a obrany je stát připraven použít všechny dostupné prostředky.

¹⁰ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Ústav mezinárodních vztahů, 2015 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015>>.

¹¹ SOUČEK, V. a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek: Krizové řízení* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2005. 123 s. [cit. 2020-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/soubor/bezpecnost-pdf.aspx>>.

3.2.2 Strategické zájmy

Slouží k zajištění společenského rozvoje a prosperity ČR. K jejich prosazování jsou voleny přístupy a prostředky přiměřené situaci.

„Strategické zájmy ČR tvoří zejména:

- bezpečnost a stabilita, především v euroatlantickém prostoru;
- prevence a zvládání místních a regionálních konfliktů a zmírňování jejich následků;
- zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivnosti OSN;
- posilování soudržnosti a efektivnosti NATO a EU a zachování funkční a věrohodné transatlantické vazby;
- naplňování strategického partnerství mezi NATO a EU, včetně posilování jejich spolupráce při komplementárním rozvíjení obranných a bezpečnostních schopností;
- rozvíjení role OBSE v oblasti prevence ozbrojených konfliktů, demokratizace a posilování vzájemné důvěry a bezpečnosti;
- funkční a transparentní režim kontroly konvenčního zbrojení v Evropě;
- podpora a rozvoj regionální spolupráce;
- podpora mezinárodní stability prostřednictvím spolupráce s partnerskými zeměmi;
- podpora demokracie, základních svobod a principů právního státu;
- zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva;
- zajištění ekonomické bezpečnosti ČR a posilování konkurenceschopnosti ekonomiky;
- zajištění energetické, surovinové a potravinové bezpečnosti ČR a adekvátní úrovně strategických rezerv;
- zajištění kybernetické bezpečnosti a obrany ČR;
- prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb ovlivňujících bezpečnost ČR a jejích spojenců.“¹²

¹² MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Ústav mezinárodních vztahů, 2015 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015>>.

3.2.3 Další významné zájmy

Důvodem prosazování těchto zájmů je jejich dopomáhání k zajištění strategických a životních zájmů. Dále také zvyšují odolnost společnosti vůči bezpečnostním hrozbám.

Patří sem zejména:

- „snižování kriminality s důrazem na hospodářskou kriminalitu, organizovaný zločin, informační kriminalitu a boj s korupcí;
- posilování zpravodajské ochrany a obrany ČR;
- vytváření podmínek pro tolerantní občanskou společnost, potlačování extremismu a jeho příčin;
- zvyšování efektivity a profesionality státních institucí a soudnictví a v této souvislosti posilování spolupráce veřejné správy s občany a podnikajícími fyzickými a právníckými osobami;
- rozvoj občanských sdružení a nevládních organizací působících v oblasti bezpečnosti;
- posilování veřejné informovanosti a aktivního podílu občanů na zajištění bezpečnosti;
- vědecko-technický rozvoj s důrazem na nové technologie s vysokou přidanou hodnotou inovace;
- rozvíjení technických a technologických schopností při zpracování a přenosu utajovaných a citlivých informací s důrazem na jejich ochranu a dostupnost,
- ochrana životního prostředí.“¹³

3.3 Bezpečnostní hrozby

Na základě analýzy bezpečnostního prostředí, ve kterém se ČR nachází, lze identifikovat aktuální specifické hrozby pro její bezpečnost. V souvislosti s členstvím České republiky v mezinárodních organizacích jsou zahrnuty i bezpečnostní hrozby nemající přímý dopad na její bezpečnost, ale ohrožující její spojence, ti ale v této práci nebudou uvedeny.

¹³ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Ústav mezinárodních vztahů, 2015 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015>>.

Terorismus

Tuto bezpečnostní hrozbu můžeme definovat jako metodu násilného prosazování politických cílů. A právě ta je trvale vysoká. Charakteristickým rysem je existence nadnárodních sítí volně propojených skupin nebo i jednotlivců, kteří sdílejí svou ideologii, své cíle a plány k jejich naplnění, zdroje a informace. Ohroženy mohou být přímo lidské životy, zdraví a životní prostředí, ale i kritická infrastruktura.

Kybernetické útoky

V kybernetickém prostoru neexistují geografické hranice a zmenšuje se zde vzdálenost mezi zdrojem hrozby a potenciálními cíli prakticky na minimum. Kybernetický útok je schopen poškodit strategické i významné zájmy státu bez použití konvenčních prostředků. Aktuálnost této hrozby dokazuje neustále se zvyšující počet a sofistikovanost kybernetických útoků jak proti veřejné, tak i proti soukromé sféře. Následky těchto útoků jsou převážně selhání komunikačních, dopravních či energetických sítí. Dále můžeme mluvit o finančních či průmyslových systémech. Následkem je vznik zejména velkých hmotných škod. Na informačních a komunikačních systémech jsou závislé ozbrojené síly státu, proto může mít kybernetický útok vliv i na obranyschopnost státu.

Negativní aspekty mezinárodní migrace

V důsledku zvyšujících se počtů ozbrojených konfliktů převážně v zemích třetího světa se zvyšuje i nelegální migrace, přinášející řadu bezpečnostních problémů. Pokud ale stát nedostatečně neintegruje i legální migraci, může dojít k radikalizaci členů těchto přistěhovaleckých komunit.

Extremismus

Extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí. Existence sociálně vyloučených lokalit a sociálních skupin se spolupodílí na vytváření kriminogenního prostředí, vyvolává interetnické a sociální napětí, to následně využívají nejružnější extremistické skupiny.

Organizovaný zločin

Mezi organizovaný zločin řadíme zejména korupci, obchodování s lidmi, drogovou, hospodářskou a finanční kriminalitu. Kriminální sítě jsou mnohem více schopny narušovat instituce a hodnoty právního státu, ohrožovat bezpečnost občanů, infiltrovat orgány státní správy a ohrožovat bezpečnost občanů nejčastěji

prostřednictvím korupce ve státní správě. Organizovaný zločin může vést k podkopání základů společnosti, což způsobí ztrátu důvěry občanů v poctivost a nestrannost fungování veřejných institucí, povede k ekonomickému úpadku, pokřivení tržních vazeb a destabilizaci státu. Tato bezpečnostní hrozba je často propojována s teroristickými sítěmi.

Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury

Jedná se o klíčový systém prvků, jejichž narušení nebo nefunkčnost by měly značně velký vliv na bezpečnost a ekonomiku státu či k zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva. Vzhledem k vysokému propojení jednotlivých odvětví kritické infrastruktury se jedná o komplexní ohrožení. Příkladem můžou být politicky motivované manipulace s dodávkami strategických surovin, vstup cizího kapitálu s potenciálně rizikovým původem, sabotáže či hospodářská kriminalita.

Přerušování dodávek strategických surovin nebo energie

Zajištění energetické a surovinové bezpečnosti hraje v dnešním světě stále větší roli. Za nedílnou součást mezinárodních vztahů můžeme označit soutěžení o přístup ke zdrojům strategických, zejména energetických surovin. Prioritou je vytvářet předpoklady pro nepřerušované dodávky strategických surovin a uvnitř státu jsou prioritní stabilní dodávky elektřiny a tvorba strategických rezerv státu. S touto hrozbou souvisí i potravinová bezpečnost a zajištění přístupu ke zdrojům pitné vody.

Pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné MU

Pohromy přírodního a antropogenního původu mohou zapříčinit ohrožení bezpečnosti, životů a zdraví obyvatel, jejich majetku a životního prostředí. Dále mohou mít také dopad na zásobování surovinami a vodou, na ekonomiku země či poškození kritické infrastruktury. Zranitelnost obyvatelstva zvyšují infekční nemoci s pandemickým potenciálem. V souvislosti s tím se klade větší nárok na ochranu veřejného zdraví a zajištění poskytování zdravotní péče.¹⁴

¹⁴ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Ústav mezinárodních vztahů, 2015 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015>>.

3.4 Bezpečnostní systém ČR

K zajišťování bezpečnostních zájmů vytvořila ČR svůj bezpečnostní systém, který představuje propojení rovin:

- politické;
- vojenské;
- hospodářské;
- finanční;
- vnitřní bezpečnosti;
- ochrany obyvatel;
- legislativní;
- právní;
- sociální.

Jednotlivé složky zákonodárné, výkonné a soudní moci, územní samosprávy a právnických a fyzických osob, přesněji jejich legislativní vyjádření působnosti, stanovení povinností a vzájemných vazeb tvoří základ tohoto systému. Tyto složky jsou odpovědné za zajišťování bezpečnostních zájmů ČR. Můžeme tedy konstatovat, že co se jeho funkce týče, jedná se o institucionální nástroj, potřebný zejména při tvorbě a realizaci bezpečnostní politiky.

Funkční bezpečnostní systém = účinné zvládnutí krizových situací vojenského i nevojenského charakteru, ale i zajišťování prevence a příprav na možné krizové situace a jejich včasnou identifikaci a varování před ní.

Pro fungování bezpečnostního systému je potřeba využívat praktické zkušenosti získané z řešení různých předešlých krizových situací, systematické přípravy (systematickou přípravou se v tomto případě rozumí různá cvičení) a dále také z preventivního působení jednotlivých složek.

Bezpečnostní systém se musí průběžně přizpůsobovat aktuální bezpečnostní situaci v ČR i ve světě a musí neustále reagovat na nově vznikající hrozby a měnící se podmínky a změny v bezpečnostním prostředí.

Struktura bezpečnostního systému

Struktura bezpečnostního systému zahrnuje zejména:

- prezidenta republiky;
- Parlament ČR;
- vládu;
- Bezpečnostní radu státu a její pracovní orgány;
- ústřední správní úřady;
- krajské a obecní úřady;
- ozbrojené síly;
- záchranné a ozbrojené bezpečnostní sbory;
- zpravodajské, záchranné a havarijní služby.

Za zajišťování bezpečnosti státu a za řízení a funkčnost celého bezpečnostního systému ČR je odpovědná vláda jako vrcholný orgán výkonné moci.¹⁵

¹⁵ MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Ústav mezinárodních vztahů, 2015 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015>>.

4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA JIHOČESKÉHO KRAJE

Kraj je územním společenstvím občanů s právem na samosprávu. Jedná se o veřejnoprávní korporaci vlastníci majetek a mající vlastní příjmy vymezené zákonem. Hospodaří za podmínek stanových zákonem dle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích pod svým jménem a nese odpovědnost z nich vyplývající. Kraje vznikly v lednu v roce 2000. V říjnu téhož roku se pak konaly první volby do krajských zastupitelstev. Vyšší územně samosprávné celky byly vymezeny z hlediska teritoria ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, a ustanoveny jako politické a správní jednotky zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem kraje. Dalšími orgány jsou rada kraje, hejtman kraje a krajský úřad. Pečuje o všestranný rozvoj svého územního celku, prvotně však o potřeby svých obyvatel.¹⁶

Kraj spravuje záležitosti v oblasti samostatné působnosti samostatně a není podřízen vládním orgánům. Státní orgány mají právo do samostatné působnosti zasahovat pouze při porušení zákona a ústavy a pouze způsobem stanoveným zákonem. V případě svěřeni výkonu státní správy kraji je kraj povinen zabezpečit tento výkon ve svém správním obvodu a jeho orgány tuto působnost vykonávají jako přenesenou. Orgány kraje jsou v této oblasti podřízeny příslušným ministerstvům.¹⁷

Kraje jsou součástí veřejné správy, která představuje výrazný prvek pro řešení otázek bezpečnosti státu. „Při řešení krizové situace orgány státní správy a samosprávy musí reagovat adekvátním způsobem. Proto jsou na úrovni veřejné správy zřizovány zvláštní orgány v podobě bezpečnostních rad a krizových štábů.“¹⁸ Tyto orgány jsou pro řešení krizových situací a plnění úkolů v oblasti obrany nejvýznamnější.

„Přenesenou působnost státní správy v oblasti krizového řízení na krajském úřadu vykonávají ty odbory nebo oddělení, které jsou většinou pověřeny jejím řešením také pro potřeby krajů (samostatná působnost).“¹⁹

¹⁶ SMEJKAL, M. „Bezpečnostní politika“ vyšších územně samosprávných celků v České republice ve srovnání. *Ochrana & Bezpečnost*. 2012, roč. I., č. 1, s. 4.

¹⁷ SMEJKAL, M. „Bezpečnostní politika“ vyšších územně samosprávných celků v České republice ve srovnání. *Ochrana & Bezpečnost*. 2012, roč. I., č. 1, s. 5.

¹⁸ URBAN, R. a E. BAKOŠ. *Veřejná správa a její fungování v krizových situacích*. Brno, 2009, s. 6.

¹⁹ URBAN, R. a E. BAKOŠ. *Veřejná správa a její fungování v krizových situacích*. Brno, 2009, s. 9.

Odbory či oddělení působící v oblasti bezpečnosti mají na starost převážně:

- havarijní a krizové řízení a plánování;
- integrovaný záchranný systém;
- požární ochranu;
- vnitřní a vnější bezpečnost a obranu;
- ochranu informací, které mají zůstat v utajení;
- hospodářské opatření pro krizové stavy;
- vypracování směrnic úřadu;
- vzdělávání v oblasti krizového řízení a bezpečnosti;
- metodickou činnost vůči obcím;
- financování výše zmíněných oblastí aj.²⁰

Na základě doporučení **Strategie prevence kriminality 2016–2020** vytvářejí kraje podmínky pro rozvoj prevence kriminality na svém území, a to zejména:

- „Aktivně se prostřednictvím Asociace krajů ČR podílejí na činnosti Republikového výboru pro prevenci kriminality.
- Zpracovávají krajské koncepce prevence kriminality, bezpečnostní analýzy na krajské úrovni, stanoví rizikovost jednotlivých území pro plánování preventivních opatření.
- Zajišťují činnost krajského manažera prevence kriminality a poskytují mu potřebné zázemí a specializované vzdělávání, vytváří Pracovní skupiny prevence kriminality a zajišťují a koordinují jejich činnost.
- Prostřednictvím manažerů prevence kriminality poskytují konzultace a metodickou podporu pro preventivní aktivity obcí na svém území, zajišťují informovanost v oblasti prevence kriminality z krajské a republikové úrovně směrem k obcím.
- Podílí se na hodnocení a výběru projektů prevence kriminality obcí v rámci Programu prevence kriminality. Zpracovávají a realizují vlastní preventivní programy a projekty v rámci Programu prevence kriminality.

²⁰ SMEJKAL, M. „Bezpečnostní politika“ vyšších územně samosprávných celků v České republice ve srovnání. *Ochrana & Bezpečnost*. 2012, roč. I., č. 1, s. 9

- Podporují preventivní aktivity a projekty kraje a obcí na svém území rovněž z vlastních zdrojů (např. formou dotací obcím, neziskovým organizacím apod.).
- Vyhodnocují plnění přijatých preventivních koncepcí a realizovaných preventivních projektů a opatření.²¹

V Koaliční smlouvě Jihočeského kraje pro roky 2017–2020 oblast bezpečnosti nalézt nelze. Nenajdeme ani žádný jiný dokument s názvem Bezpečnostní politika ani jiný obdobný.

„Bezpečnostní politika kraje by měla vycházet z analýzy a hodnocení bezpečnostních ohrožení a z nich vyplývajících rizik pro určité území. Je také nutné průběžně přezkoumávat platnosti tezí, úkolů obsažených v bezpečnostní politice kraje a připravovat návrhy na jejich úpravu podle vývoje společnosti, techniky a životního prostředí.

Bezpečnost kraje je závislá na lidských, finančních, materiálních a jiných zdrojích. Dosažení výsledků v oblasti bezpečnosti není možné bez spolupráce kraje s Policií ČR, HZS, ZZS, SDH a dalšími organizacemi.²²

4.1 Krizové řízení

„Krizovým řízením se rozumí souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.²³

Činnosti zahrnující krizové řízení:

- Analýza a vyhodnocování veškerých rizik na území vyššího samosprávného celku.
- Na základě analýzy a vyhodnocení plánování postupů při likvidaci krizových situací a ochrany kritické infrastrukturu, způsoby řešení a potřeba sil a prostředků.

²¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality pro rok 2016–2020 (aktualizováno v roce 2018)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-dokumenty.aspx>>.

²² SMEJKAL, M. „Bezpečnostní politika“ vyšších územně samosprávných celků v České republice ve srovnání. *Ochrana & Bezpečnost*. 2012, roč. I., č. 1, s. 26.

²³ ČESKO. Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 73, § 2a.

- Organizace protikrizových opatření, potřebných sil a prostředků včetně jejich nasazení.
- Realizace likvidace krizových situací, ochrana a záchrana lidských životů, zdraví a majetku a základních podmínek pro život.
- Kontrola přípravy, organizace a realizace krizového řízení.²⁴

Orgány krizového řízení vyšších územně samosprávných celků a jejich pravomoci a povinnosti²⁵

Hejtman

Zvolená osoba stojící v čele, která zajišťuje připravenost kraje k řešení krizových situací. Dalšími povinnostmi jsou řízení a kontrola přípravných opatření, činnosti k řešení krizových situací a ke zmírnění jejich následků, které provádí územní správní úřady s působností na území kraje, orgány obcí s rozšířenou působností, orgány obcí nebo právníckými a fyzickými osobami. K provedení těchto úkonů:

- zřizuje a řídí bezpečnostní radu kraje a krizový štáb kraje;
- schvaluje krizový plán kraje po projednání s bezpečnostní radou kraje;
- vyžaduje od hasičského záchranného sboru kraje potřebné údaje.

V době krizového stavu má za úkol koordinovat:

- záchranné a likvidační práce;
- poskytování zdravotních služeb;
- provádění opatření k ochraně veřejného zdraví a k zajištění bezodkladných pohřebních služeb;
- nouzové ubytování;
- nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva;
- zajištění ochrany majetku na území, kde byla provedena evakuace.

²⁴ JIHOČESKÝ KRAJ. Základní informace o krizovém řízení, oblasti krizového řízení. *Kraj-jihocesky.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-02-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.kraj-jihocesky.cz/jihocesky-kraj/krizove-rizeni#zakladni-informace-o-krizovem-rizeni,-oblasti-krizoveho-rizeni>>.

²⁵ ČESKO. Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 73, Hlava II.

Za stavu nebezpečí je oprávněn nařídit:

- pracovní povinnost, pracovní výpomoc nebo poskytnutí věcného prostředku pro řešení krizové situace;
- bezodkladné provádění staveb, stavebních prací, terénních úprav nebo odstraňování staveb anebo porostů za účelem zmírnění nebo odvrácení ohrožení vyplývajícího z krizové situace;
- péči o děti a mládež, pokud tuto péči nemohou za krizové situace vykonávat rodiče nebo jiný zákonný zástupce;
- přednostní zásobování dětských, zdravotnických a sociálních zařízení a ozbrojených sil, bezpečnostních sborů nebo složek integrovaného záchranného systému, podílejících se na plnění krizových opatření, a v nezbytném rozsahu také prvků kritické infrastruktury;
- zabezpečení náhradního způsobu rozhodování o sociálních dávkách a jejich výplatě;
- hlášení přechodné změny pobytu osob;
- evakuaci obyvatelstva;
- zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezeném místě nebo území.

V době nouzového stavu nebo ve stavu ohrožení státu zajišťuje provedení stanovených krizových opatření v podmínkách kraje. Správní úřady se sídlem na území kraje a právnické osoby a podnikající fyzické osoby jsou povinny stanovená krizová opatření splnit.

Krajský úřad

Zřizuje pracoviště krizového řízení za účelem zajištění připravenosti kraje na řešení krizových situací:

- poskytuje součinnost hasičskému záchrannému sboru kraje při zpracování krizového plánu kraje;
- plní úkoly podle krizového plánu kraje.

Hasičský záchranný sbor kraje:

- organizuje součinnost v kraji mezi správními úřady a obcemi;
- zpracovává krizový plán kraje a obcí s rozšířenou působností, při jejichž zpracovávání vyžaduje součinnost orgánů kraje a obcí, organizačních složek státu, právnických osob a podnikajících fyzických osob a dalších subjektů, pokud je to nezbytné;

- vede přehled možných zdrojů rizik a provádí analýzy ohrožení;
- plní úkoly stanovené Ministerstvem vnitra, hejtmanem a starostou obce s rozšířenou působností v rozsahu krizového plánu a předává jim na jejich žádost potřebné údaje;
- je oprávněn za účelem přípravy na krizové situace vyžadovat, shromažďovat a evidovat údaje například o kapacitách ubytovacích, zdravotnických a stravovacích zařízení;
- seznamuje obce a právnické nebo fyzické osoby na jejich žádost s charakterem možného ohrožení, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení;
- vytváří podmínky pro činnost krizového štábu kraje a krizového štábu obce s rozšířenou působností;
- vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob, kterou předává Ministerstvu vnitra a evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob za stavu nebezpečí.

Policie ČR:

- zajišťuje připravenost k řešení krizových situací spojených s vnitřní bezpečností a veřejným pořádkem na území kraje;
- je oprávněna za tímto účelem vyžadovat údaje shromážděné od hasičského záchranného sboru kraje.

4.2 Ochrana měkkých cílů

Měkké cíle můžeme definovat jako objekty, prostory nebo akce charakterizované častou přítomností většího počtu osob a současně absencí či nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům. Jedná se o otevřená prostranství nebo naopak uzavřené prostory, typické volným přístupem pro veřejnost a vysokou koncentrací osob. Ochrana měkkých cílů spočívá v ochraně osob, které jsou cílem páchaného násilného útoku.²⁶

²⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce ochrany měkkých cílů 2017–2020. *Databaze-strategie.cz* [online]. 19. 4. 2017, s. 6 [cit. 2020-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ochrany-mekkych-cilu-pro-roky-2017-2020>>.

„Mezi měkké cíle lze zařadit:

- školská zařízení, koleje, menzy, knihovny;
- církevní památky a místa určená k uctívání;
- nákupní centra, tržiště a obchodní komplexy;
- kina, divadla, koncertní sály, zábavní centra;
- shromáždění, průvody, demonstrace;
- bary, kluby, diskotéky, restaurace a hotely;
- parky a náměstí, turistické památky a zajímavosti, muzea, galerie;
- sportovní haly a stadióny;
- významné dopravní uzly, vlaková a autobusová nádraží, letištní terminály;
- nemocnice, polikliniky a další zdravotnická zařízení;
- veřejná shromáždění, průvody, poutě;
- kulturní, sportovní, náboženské a další akce;
- komunitní centra.“²⁷

Tato místa, akce, příležitosti a prostranství jsou útočníky vybíraná záměrně jako cíle, protože lze tady snadno ublížit vysokému počtu osob na zdraví a na životech. Toto jednání přitahuje mimořádnou pozornost médií a veřejnosti a to působí velmi negativně na psychiku obyvatel.

V souvislosti s měkkými cíli je třeba zmínit i takzvané tvrdé cíle – „hard targets“. Ty se liší tím, že jsou naopak velmi dobře chráněné a střežené. Jedná se například o vojenské objekty, některé státní objekty, ale i některé dobře chráněné a střežené komerční či nestátní objekty.²⁸

V rámci ochrany měkkých cílů byl přijat **dotační program pro zvýšení ochrany veřejných prostranství a objektů (akcí) veřejné správy, škol a školských zařízení jako měkkých cílů – 2020**. Cílem tohoto programu je zvýšení schopnosti měkkých cílů čelit závažným násilným a teroristickým útokům.

²⁷ JIHOČESKÝ KRAJ. Ochrana měkkých cílů. *Kraj-jihocesky.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.kraj-jihocesky.cz/jihocesky-kraj/krizove-rizeni#ochrana-mekkych-cilu>>.

²⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce ochrany měkkých cílů 2017–2020. In: *Databaze-strategie.cz* [online]. 19. 4. 2017, s. 6 [cit. 2020-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ochrany-mekkych-cilu-pro-roky-2017-2020>>.

Dotační podpora se zaměřila na tyto oblasti:

- vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle;
- tvorbu bezpečnostních plánů (včetně bezpečnostních procedur);
- tvorbu koordinačního plánu;
- vzdělávací akce;
- výcvikové akce;
- cvičení;
- nákup neinvestičních hmotných prostředků;
- financování strážného a odborných lektorů;
- financování bezpečnostního pracovníka na pozici v rámci jednoho měkkého cíle.²⁹

²⁹ ŠUBRT, R. Výsledky dotačního programu na zvýšení ochrany veřejných prostranství a objektů (akcí) veřejné správy, škol a školských zařízení jako měkkých cílů – 2020 – Terorismus a měkké cíle. In: *Mvcr.cz* [online]. 21. 1. 2020 [cit. 2020-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/vysledky-dotacniho-programu-na-zvyseni-ochrany-verejnych-prostranstvi-a-objektu-akci-verejne-spravy-skol-a-skolskych-zarizeni-jako-mekkych-cilu-2020.aspx>>.

5 EXTREMISMUS

Extremismus lze chápat v několika odlišných rovinách:

V obecné rovině jde o výrazné odchýlení se od obecně uznávaných a v aktuální době přijímaných norem.

V rovině sociologické lze extremismus vymezit jako souhrn určitých sociálně patologických jevů, vytvářených více, či méně organizovanými skupinami osob a jejich příznivci, s dominujícím odmítáním základních hodnot, norem a způsobů chování platných v aktuální společnosti.

Policie pak extremismus definuje jako verbální, grafické, fyzické a jiné aktivity spojené zpravidla s vyhraněným ideologickým nebo jiným kontextem, které vyvíjejí jednotlivci nebo skupiny osob s názory výrazně vybočujícími z všeobecně uznávaných společenských norem, se zřetelnými prvky intolerance zejména náboženské, rasové, národnostní nebo jiné obdobné nesnášenlivosti a které útočí proti demokratickým principům, společenskému uspořádání, životu, zdraví, majetku nebo veřejnému pořádku.³⁰

„Extremismus představuje v současné době mezinárodní fenomén a jako takový překračuje hranice státu. V každé evropské zemi existuje nějaké hnutí či politická strana, profilující se jako krajně pravicová či nacionálně populistická. V každé evropské zemi zaznamenáváme větší či menší přítomnost agresivních, rasisticky zaměřených příslušníků anebo příznivců hnutí skinheads.“³¹

Nahlédneme-li na extremismus v širším měřítku, můžeme ho jednoznačně zařadit mezi sociálně patologické jevy. Za ty jsou označovány ty sociální jevy, které pro svoji škodlivost ohrožují společnost jako celek i jednotlivé občany, její uspořádání, řád a stabilitu.³²

³⁰ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, 2001, s. 7–8.

³¹ PLECITÝ, V., Š. DANICS a V. PORADA. *Extremismus jeho kořeny, projevy a východiska řešení*. In *Sborník mezinárodní konference konané na Policejní akademii ČR v Praze ve dnech 26. -28. 11. 2001*. Praha: PA ČR Praha: 2001, s. 217–218.

³² JILČÍK, T., A. PLŠKOVÁ a L. ZAPLETAL. *Sociální patologie*. Brno, 2005, s. 7.

Dle Chmelíka rozdělujeme aktivity extremistů následovně:

- Usilují o realizaci ušlechtilých a humánních ideálů způsobem, který v menší, či větší míře narušuje zákon, a jsou přesvědčeni o tom, že jejich konání extremistické není.
- Pokoušejí se své názory o fungování společnosti prosadit způsobem, který jim sice umožňuje platný právní řád, ale odporuje obecným normám morálky a humanity. Zjednodušeně lze říci, že se snaží o prosazení neslušných cílů zákonným způsobem.
- Realizují své nelidské a protizákonné myšlenky protizákonnými a nelidskými způsoby.³³

Další dělení extremismu ve své knize uvedl Petr Černý, a to pomocí kategorií:

Primární politické orientace:

- pravicový extremismus;
- levicový extremismus.

Sekundární politické orientace:

- náboženský extremismus;
- ekologický extremismus;
- nacionalistický extremismus.³⁴

5.1 Politický extremismus

Dle Uwe Kackese a Eckharda Jesse, tedy německé linie výzkumu extremismu, znamená politický extremismus antidemokratické úsilí a smýšlení odmítající ústavní stát a jeho základní hodnoty a pravidla. Díky systému multipartismu má extremistu vidinu nároku zastoupení pouze jednou politickou stranou, tou jeho. Idea pluralismu je odmítána, zájmové skupiny upadají do podezření, že jsou proti společné vůli, parlamentní procedury falšují národní vůli, média pouze manipulují s občany, občanská demokracie platí za výplod neřesti, kulturní dekadence a mravního úpadku. V demokratickém řízení panuje špatné hospodaření a korupce. To jsou typické výtky vyslovované extremisty proti demokracii.³⁵

³³ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, 2001, s. 12.

³⁴ ČERNÝ, P. *Politický extremismus a právo*. Praha, 2005, s. 23.

³⁵ BACKES, U. und E. JESSE. *Politischer Extremismus in der Bundesrepublik Deutschland*. Berlin, 1993, s. 40.

Typickým znakem politického extremismu je příznačná neochota přijímat politické kompromisy, což pramení z přesvědčení o historické a politické pravdě. To zapříčiňuje oslabení či úplné nerespektování názorů jiných. Nabízí přímočará a jednoduchá řešení často velmi komplikovaných problémů, která jsou ale většinou nemožná. Ideologie politického extremismu obsahují prvky intolerance, odmítání platných právních a morálních norem a nesnášenlivosti. K prosazení svých politických cílů použijí všechny prostředky, včetně těch nedemokratických a násilných.³⁶

Pravicový extremismus

„Pravicový extremismus popírá princip rovnosti lidí jako duchovní základ demokratického ústavního státu. Projevuje se jednostranným vyšším hodnocením vlastního „etnika“, „rasy“ či „národa“ (etnocentrismus, rasismus, vyhraněný nacionalismus) a ve snižování skupin, které jsou „jiného druhu“ neboli „cizí“ (xenofobie, antisemitismus, nenávisť vůči všem cizincům). Místo principu stejných politických práv pro všechny by měl nastoupit systém, který institucionalizuje fundamentální nerovnost lidí, vycházející z původu, národní, etnické nebo rasové příslušnosti.“³⁷

Za pravicového extremistu by se tak dala označit osoba, která vyjadřuje svoje přesvědčení o nadřazenosti bílého etnika. Bílá rasa stojí na úplném vrcholu, ostatní jsou jí podřazeny. V této souvislosti tak dochází k pohrdání a nepřátelství vůči lidem jiné barvy pleti. Pravicový extremismus projevuje averzi i vůči kulturním, náboženským a jiným odlišnostem. Cílem tohoto typu extremismu je tedy vytvoření pouze rasově čisté společnosti. Největším zločinem je dle pravicového extremisty míšení bílé rasy s ostatními, „méněcennými“.³⁸

K pravicovému extremismu patří **nacismus**, jenž prosazuje rasistické smýšlení, nebo též národní socialismus byl totalitní ideologií propagovanou NSDAP (Národně socialistická německá dělnická strana) od dvacátých do čtyřicátých let 20. století. Hlavní myšlenka nacismu propagovala sjednocení všech států pod jedním vůdcem. Nacismus spojil v sobě prvky zejména socialismu, nacionalismu, antisemitismu a antibolševismu, kterými si zajistil politický úspěch. V očích člena tohoto extremistického smýšlení šlo údajně o odůvodněný boj proti jiným rasám, o rasovou

³⁶ SMOLÍK, J. a P. VEJVODOVÁ. Politický extremismus jako bezpečnostní hrozba? In SMOLÍK, J. a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2010, s. 43–67.

³⁷ DANICS, Š. *Extremismus*. Praha, 2003, s. 21.

³⁸ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, 2000, s. 7–8.

jednotu, vůdcovský princip žití a úsilí o životní prostor. „Na nacismus navázal po druhé světové válce **neonacismus**, který se pokouší rehabilitovat nacistické hnutí. Neonacisté zejména proklamují nadřazenost bílé rasy, vlastní národní identitu, usilují o white power hnutí, tj. hnutí bílé síly, o oživení rasových střetů.“³⁹

Dle souhrnné situační zprávy Ministerstva vnitra z 2. čtvrtletí roku 2019 (aktuálnější zprávy ještě nejsou k dispozici) jsou na české scéně pravicového extremismu nejvýznamnější a nejaktivnější **Dělnická strana sociální spravedlnosti**, jejímž hlavním programem je vytvářet demokratickou společnost na principech sociální spravedlnosti pro všechny občany našeho státu, bez rozdílu rasy, věku a pohlaví, **Národní demokracie**, **Národní sociální fronta** a **SPD**, přičemž mezi Dělnickou stranou sociální spravedlnosti a Národní demokracií panuje silná rivalita.⁴⁰

Mezi známé skupiny pravicového extremismu patří i **Skinheads Against Racial Prejudice (S.H.A.R.P.)**, známější pod názvem **hnutí Skinheads**.

Levicový extremismus

Za hlavní cíl si ukládá vytvoření naprosto rovné společnosti založené na principech sounáležitosti, tolerance, obětavosti a dobré vůle.⁴¹

Ideologie tohoto extremismu vychází zejména z **anarchismu** a **komunismu**. Členové usilují o převrat řádu existujícího v demokratickém státu. Specifická skupina levicové scény je tvořena **neobolševiky** či **ortodoxními komunisty**. Tyto dvě skupiny usilují o návrat bývalého socialistického režimu.⁴²

Ideou komunismu je vytvořit beztřídní společnost s kolektivním vlastnictvím. I po pádu komunismu mají komunisté stále vysoké zastoupení, o čemž hovoří silné volební preference v posledních několika parlamentních volbách.

³⁹ CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha, 2007, s. 67–70.

⁴⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí 2019* [online]. Praha: Ministerstvo ČR, 2019 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-ctvrtleti-2019-pdf-pdf.aspx>>.

⁴¹ CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha, 2000, s. 7–8.

⁴² CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, 1997, s. 14.

Za nejvýznamnější hnutí v ČR lze označit **Komunistický svaz mládeže**. Toto hnutí požadovalo odstranění soukromého vlastnictví, návrat socialismu, a to i revoluční cestou. V roce 2006 rozhodlo Ministerstvo vnitra o jeho rozpuštění. Důvodem byl programový bod, v němž se jednalo o odstranění soukromého vlastnictví, což je v rozporu s Ústavou ČR. Za nadále působící organizaci lze označit **Komunistickou stranu Čech a Moravy** se zkratkou KSČM a **Komunistickou stranu Československa**.⁴³

V rámci anarchistů dochází k jejich spojování s autonomním hnutím označovaným jako anarchoautonomní. Představitelem anarchoautonomní scény je **Československá anarchistická federace**, myšlenkově směřuje k anarchokomunismu. Vydává samizdatový časopis *Autonomie*. Další představiteli jsou **Antifašistická akce** a **Federace anarchistů**.⁴⁴

Náboženský extremismus

„Jde o extremistické jednání členů nebo příznivců skupin (zejména sekt), případně náboženských hnutí, ovlivněné náboženským zaměřením, které se projevuje zejména v psychické manipulaci s lidmi, psychickým násilím nebo jinou formou násilí či jiným závažnějším porušováním právního řádu či jednáním označovaným za sociálně patologické nebo sociálně nežádoucí.“⁴⁵

Sekty lze charakterizovat jako organizované skupiny lidí založené na nějakém náboženském či mystickém základu. Členové žijí pospolu v komunitě nebo společenství a jsou pod vlivem jedné nebo více osob, které na ně psychicky působí. Můžeme zmínit například křesťanská hnutí Věrní Jáchelovi či okultistické sekty – satanisté.⁴⁶

Z dlouhodobého hlediska lze nejenom v České republice sledovat izolaci muslimských komunit, což je jakýmsi trendem. Izolace se nadále silně prohlubuje, což může vést k radikalizaci. Na muslimské straně jsou obavy z islamofobie.⁴⁷

⁴³ SMOLÍK, J. a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno, 2010, s. 61.

⁴⁴ *Extremismus. Metodický manuál*. Brno, 2009, s. 13.

⁴⁵ CHMELÍK, J. Základní charakteristika extremismu. In: *Woodcraft.cz* [online]. © 2008 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <http://www.woodcraft.cz/index.php?right=infostudna_pravo&cl=min_vedo_uciho&page=23>.

⁴⁶ LEBEDA, D. *Úvod do problematiky extremismu: příručka pro pedagogy*. Praha, 2013, s. 10.

⁴⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí 2019* [online]. Praha: Ministerstvo ČR, 2019 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-ctvrtleti-2019-pdf-pdf.aspx>>.

Ekologický extremismus

S tímto pojmem je nutné zmínit ekoterorismus. Jedná se o násilné prosazování zájmů v rámci ochrany přírody a životního prostředí. Za zástupce lze označit **Zelené hnutí** či **Animal Liberation Front**, jedná se o hnutí prosazující všemi možnými způsoby, a to i násilnými ideologiemi, že nesmí být ublíženo žádné živé bytosti.⁴⁸

Nacionalistický extremismus

„Nacionalisté – jako všichni ostatní – pohlíží na vývoj a rozvoj svého státu, ale také na své životní hodnoty, úkoly a cíle prizmatem své ideologie. V krajních polohách upřednostňují zájmy svého národa před celkovým rozvojem širšího společenství států.“⁴⁹

S nacionalismem úzce souvisí vlastenectví, které můžeme charakterizovat jako pozitivní postoj nebo také vědomí sounáležitosti s vlastní, což se projevuje dobrou vůlí dělat něco prospěšného pro svou zem. Většina lidí vlastenectví považuje za chvályhodnou vlastnost, je to projev lásky k zemi, aniž by vyvolal pocit nadřazenosti, nepřátelství nebo nenávisti nad ostatními národy. Zmíněné projevy jsou ale charakteristické pro nacionalismus, který je chápán jako fanatické a nepřiměřené vlastenectví. „Nacionalismus vystavuje na odiv výjimečné vlastnosti jednoho národa a snižuje kvality těch ostatních. Je to výraz negativního postoje a často otevřené nenávisti k jiným národům, projevuje se netolerancí, prosazováním národních zájmů na úkor ostatních a popíráním práv příslušníků jiných národů. Zatímco vlastenectví se vztahuje pouze k vlastnímu národu, a je tudíž tolerantní, nacionalismus se vždy zaměřuje na ty, kdo jsou vně národa. Je to nenávist k jiným národům, která zpravidla vede k násilí.“⁵⁰ A toto násilí je jedním z nejvýraznějších projevů nacionalismu. I na nacionalistické scéně můžeme vidět hnutí **Národní demokracie** či **Národní odpor**.

⁴⁸ MAREŠ, M. Ekoterorismus v České republice. In: *Hnutizivot.cz* [online]. © 2004 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <http://www.hnutizivot.cz/download1/aktuality_ekoterorismus.pdf>.

⁴⁹ NACIONALISMUS ČR. Nacionalismus. *Nacionalismus-cr.estranky.cz* [online]. © 2011 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://nacionalismus-cr.estranky.cz/clanky/nacionalismus/>>.

⁵⁰ HOLÝ, L. *Malý český člověk a skvělý český národ*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001, s. 166.

5.2 Pojmy související s extremismem

Radikalismus

Hlavním rozdíl radikalismu a extremismu spočívá v legálnosti činů. Ať už jsou činy seberadikálnější, stále se nachází v mezích demokratického systému, i když mohou být na okraji ústavního rámce, což se o extremistických činech říci nedá. Demokratický systém je zde však výrazně zpochybňován. Dále se radikál od extremisty liší v používání odlišných prostředků a cílů. Většinou se jedná o opozici vůči vládě.⁵¹

Terorismus

„Za terorismus lze označit takové jednání, které je politicky, nábožensky či jinak ideologicky motivováno a užívá násilí či jeho hrozby zejména s cílem vyvolat strach. Proti hrozbě terorismu není v současné době zcela imunní žádná země, ČR nevyjímaje.“⁵²

Ve vztahu k extremismu je považován za násilnou metodu, typickou plánovaným a organizovaným ničením a vražděním. Tímto chováním se snaží dosáhnout politických, národnostních či náboženských cílů.⁵³

Je vyvíjeno stále účinnější zabezpečení především civilního obyvatelstva na veřejných místech, na která se stále více teroristické útoky zaměřují. Jako reakci na toto počínání nalézají teroristé nové formy, metody a cíle útoků. Útočí především jednoduchými výbušninami, které se snadno sestaví pomocí návodu na internetu a nejsou ani cenově náročné.⁵⁴

Divácké násilí

Jedná se o společenský fenomén narušující veřejný pořádek. Přesné vymezení tohoto pojmu není formulováno. Lze chápat jako násilné chování diváků v souvislosti se sportovními utkáními jak na stadionu, tak i v jeho okolí. Jako základní znak lze určit jednání skupiny osob, příslušných k určitému klubu, jež má plánovaný, opakovaný a manifestační charakter. Dalšími znaky bývají rasistické projevy, poškozování cizího majetku, rvačky na stadionu, vrhání předmětů na hrací plochu.

⁵¹ DANICS, Š. a T. KAMÍN. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2., rozš. vyd. Praha, 2008, s. 10–11.

⁵² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Audit národní bezpečnosti* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>>.

⁵³ CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha, 2001, s. 26.

⁵⁴ BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA. Terorismus. *Bis.cz* [online]. © 2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://www.bis.cz/terorismus>>.

V České republice se případy diváckého násilí vyskytují nejvíce v souvislosti s konáním fotbalových utkání u radikálních příznivců fotbalových klubů, tzv. hooligans.⁵⁵

5.3 V čem spočívá hrozba extremismu

Oslabování demokracie, případně i její zničení

Z historické zkušenosti vyplývá, že pokud se extremisté dostanou k moci, dochází k velmi rychlému odstranění demokratických základů státu, které by mohly představovat překážku prosazování jejich idejí. Samotní extremisté ve svých prohlášeních proklamují odpor vůči současnému politickému zakotvení České republiky a vyzývají k jeho změně. Proto Česká republika přijala za svůj koncept, jenž brání demokracii, ztělesňuje vůli státu a zasahuje v případech, které by demokracii ohrožovaly, a to i za cenu omezení určitých základních práv, jež má za úkol v jiných případech chránit.

Nerespektování základních lidských práv

Základním znakem extremistického chování je skryté či otevřené odmítání určitých práv a svobod každého občana. Konkrétní projevy se odlišují v závislosti na politickém, náboženském či jiném zakotvení dané extremistické skupiny (pro extremismus pravicový je typická nenávisť vůči menšinám, pro krajní levicové proudy odmítání práva vlastnit majetek, náboženský radikalismus nectí náboženské svobody).

V případě dostání se k moci lze očekávat rozpoutání teroru

Lze říct, že přítomnost násilí je jedním ze základních znaků činnosti extremistických skupin. I před sebevětší zastírání a schovávání svých idejí do společensky přijatelných hávů je nesporné a více než jasné, že po získání moci by propukla vlna násilí, pronásledování, vydírání a jiných obdobných činností nepřijatelných pro demokratickou společnost. Toto tvrzení si můžeme ověřit pouhým pohledem do historie, který ukazuje, jakých činů a zvěrstev vůči druhým byli předchůdci současných extremistů schopni.

⁵⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Kriminalita: Divácké násilí. *Mvcr.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>.

Narušování veřejného pořádku

Při extremistických shromážděních dochází k narušování veřejného pořádku prostřednictvím nenávistných postojů vůči menšinám nebo politickým subjektům s protichůdným názorem. Tímto počínáním se stupňuje napětí ve společnosti, které by mohlo přerůst do velmi nebezpečných stádií. Obvyklý způsob konfrontace spočívá v násilných akcích. Tyto postoje se rovněž přenášejí i do trestních aktivit jednotlivých členů v běžném životě.

Páchání násilných činů z nenávisti, včetně vražd

Členové extremistických skupin mnohdy páchají násilné trestné činy z nenávisti a pod rouškou jimi oslavované ideologie. Může docházet až k útokům s cílem likvidace oběti. Tímto chováním se snaží u vybrané skupiny dosáhnout strachu a naopak u své skupiny ukázat, že jsou odhodláni bojovat za „správnou věc“. Tyto činy si tímto také ospravedlňují. Toto chování však neplatí pro všechny druhy extremismu.

Cílené šíření strachu mezi lidmi, kteří nezapadají do jejich ideologie

Typickým chováním extremistů je zastrašování osob, na které cílí nenávistné části jejich programů a idejí. V souvislosti s tímto chováním nechybí ani vyhrožování. Snaží se docílit stejně jako v předchozím bodě strachu mezi komunitou a ponížít ji ve společnosti. Takto postupují i vůči těm, kteří nesouhlasí s jejich myšlenkami.

Urážení obětí totalitních režimů a extremistické trestné činnosti

Při nahlížení do minulosti extremisté popírají, zpochybňují, schvalují nebo se snaží ospravedlnit spáchané zločiny. Nebojí se ani urážení obětí totalitního způsobu vlády a z jejich projevů jde vyčíst ochota postupovat obdobným způsobem. Totéž platí i pro současnost. Odmítají připustit nesprávnost jimi spáchaných trestných činů a přijmout závěry soudu o vině a výši trestu.

Podávání svých ideologických východisek v propagandistickém a populistickém duchu

Pro vyjadřování extremistů je běžné zjednodušování s populistickým nádechem. Jejich postoje jsou zveřejňované s jasným zaměřením a cílem. Opačné ideje vypouštějí či dokonce zesměšňují. Tímto způsobem zveřejňování svých myšlenek a programů se snaží docílit co největší popularity a podpory okolí.

Nákladné extremistické akce.

Boj proti extremistickým skupinám je veľmi nákladný, jelikož musí byť zajištená bezpečnosť majetku a zdravia občanů. Tyto prostriedky by bylo možné vynaložit na zlepšenie bezpečnostnej situácie v ČR v inej oblasti. Extremisté toho využívajú ke svojej propagande.

Špatná pověst ČR v zahraničí

Argumentem pro zasahování proti extremistickým postojům může být rovněž i fakt, že činnost extremistických skupin nevrhá dobré světlo na Českou republiku v očích ostatních států.

Výše uvedené důvody neplatí stejně pro všechny druhy extremismu.⁵⁶

5.4 Legislativní rámec

Pojem extremismus jako takový nepatří do pojmového aparátu právní terminologie a do budoucna se toto zakotvení nedá předpokládat, protože není účelem práva označovat, zda určité jednání je, či není extremistické, ale normovat, které jednání je dovolené, které nikoliv.⁵⁷

Pojmem extremismus jsou v České republice podle definice vyplývající z vládní zprávy o problematice extremismu označovány ideologické postoje, které vybočují z ústavních zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům tak, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.

Mezi tyto principy patří:

- úcta k právům a svobodám člověka a občana (čl. 1 Ústavy);
- svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát (čl. 1 Ústavy);
- nezměnitelnost podstatných náležitostí demokratického právního státu (čl. 9 odst. 2 Ústavy);
- svrchovanost lidu (čl. 2 Ústavy);

⁵⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. V čem spočívá hrozba extremismu. In: *Mvcr.cz* [online]. 25. 11. 2019 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/v-cem-spociva-hrozba-extremismu.aspx>>.

⁵⁷ ŠIMÍČEK, V. Extremistické politické strany z hlediska práva. In *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 111.

- soutěž politických stran respektujících základní demokratické principy a odmítajících násilí jako prostředek k prosazování svých zájmů (čl. 5 Ústavy);
- ochrana menšin při rozhodování většiny (čl. 6 Ústavy);
- svoboda a rovnost lidí v důstojnosti a právech, nezadatelnost, nezczizitelnost, nepromlčitelnost a nezrušitelnost základních práv a svobod bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního a sociálního původu, příslušnosti k národnosti nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení (čl. 1, čl. 3 Listiny základních práv a svobod).⁵⁸

Mimo ústavní zákony (Ústavu ČR a Listinu základních práv a svobod), které garantují stejná práva všem občanům, řeší problematiku extremismu další právní normy, a to zejména nový trestní zákoník (zák. č. 40/2009 Sb.), který je hlavním trestním předpisem věnujícím se hmotněprávní úpravě trestných činů v ČR. V angličtině se pro tyto případy používá pojem „hate crimes“.

Tyto trestné činy jsou orientovány proti lidem, majetku nebo organizaci z důvodu etnické, národní a rasové nenávisti. Přesné vymezení zločinů z nenávisti není jednoduché, za zločin z nenávisti můžeme považovat v širším pojetí kterýkoliv zločin s nenávistným podnětem. Trestný čin z nenávisti může mít mnoho podob, může se jednat například o fyzický útok, teroristický útok, slovní útok, nadávky, kybernetický útok, poškození majetku, zastrašování, vyhrožování, vydírání i šikanu.⁵⁹

Dále upravuje tuto problematiku trestní řád (zák. č. 141/1961Sb.) a přestupkový zákon (zák. č. 200/90 Sb.), všechny ve znění pozdějších novel.

Dle trestního zákoníku jsou trestné činy spáchané z nenávistné pohnutky a spočívající v rasové, národnostní, náboženské a jiné nenávisti tyto:

- trestný čin násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci podle § 352 trestního zákona;
- trestný čin hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny podle § 355 trestního zákona;

⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 2 ze dne 16. prosince 1992 Listina základních práv a povinností. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1.

⁵⁹ DANICS, Š. Koncept „hate crimes“ – zločiny z nenávisti. II. Kriminologické dny. In *Kriminologické dny: sborník příspěvků z vědecké konference*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, s. 24–27.

- trestný čin podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 trestního zákona;
- trestný čin vraždy § 140 odst. 3 písm. g) trestního zákona;
- trestný čin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 2 písm. e) trestního zákona;
- trestný čin těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 2 písm. f) trestního zákona;
- trestný čin vydírání podle § 175 odst. 2 písm. f) trestního zákona;
- trestný čin poškozování cizí věci podle § 228 odst. 3 písm. b) trestního zákona;
- trestný čin založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka – § 403 trestního zákona;
- trestný čin projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka – § 404 trestního zákona.⁶⁰

Dále pak **pokyn obecné povahy č. 9/2009**, nejvyššího státního zástupce ze dne 3. září 2019, o postupu státních zástupců v trestním řízení, stanovil v čl. 92, že z nenávistné pohnutky mohou být spáchány i jiné trestné činy, kde tato pohnutka není znakem skutkové podstaty.

Dále stanovil (v poznámce pod čarou č. 312) tento výčet trestných činů spáchaných z nenávistné pohnutky, spočívající v rasové, národnostní, náboženské a jiné nenávisti:

- vraždy podle § 140 odst. 1 nebo 2, odst. 3 písm. g) tr. zákoníku;
- těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, 2 písm. f) tr. zákoníku;
- ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1, 2 písm. e) tr. zákoníku;
- mučení a jiného nelidského a krutého zacházení podle § 149 odst. 1, 2 písm. c) tr. zákoníku;
- zbavení osobní svobody podle § 170 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku;
- omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1, 3 písm. b) tr. zákoníku;
- zavlčení podle § 172 odst. 1 nebo 2, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku;
- vydírání podle § 175 odst. 1, 2 písm. f) tr. zákoníku;
- porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí podle § 183 odst. 1, 3 písm. b) tr. zákoníku;
- poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 nebo 2, odst. 3 písm. b) tr. zákoníku;

⁶⁰ ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11.

- zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákoníku;
- násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a 3 tr. zákoníku;
- hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 tr. zákoníku;
- podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 tr. zákoníku;
- urážky mezi vojáky podle § 378 odst. 1, 2 tr. zákoníku;
- urážky mezi vojáky násilím nebo pohrůzkou násilí podle § 379 odst. 1, 2 písm. d) tr. zákoníku;
- urážky vojáka stejné hodnosti násilím nebo pohrůzkou násilí podle § 380 odst. 1, 2 písm. c) tr. zákoníku;
- porušování práv a chráněných zájmů vojáků stejné hodnosti podle § 382 odst. 1, 2 písm. c) tr. zákoníku;
- porušování práv a chráněných zájmů vojáků podřízených nebo s nižší hodností podle § 383 odst. 1, 2 písm. c) tr. zákoníku;
- genocidia podle § 400 tr. zákoníku;
- útoku proti lidskosti podle § 401 odst. 1 písm. e) tr. zákoníku;
- apartheidu a diskriminace skupiny lidí podle § 402 tr. zákoníku;
- založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 tr. zákoníku;
- projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 tr. zákoníku a
- popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku.⁶¹

⁶¹ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Pokyn obecné povahy č. 9/2019* [online]. Brno: Nejvyšší státní zastupitelství, 2019 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/POP/trest/POP_9-2019.pdf>.

V roce 2019 došlo v Jihočeském kraji k těmto trestným činům s nenávistným podtextem:

Tabulka 1: Trestné činy za rok 2019 s nenávistným podtextem v Jihočeském kraji⁶²

Klasifikace TČ	Registrováno	Objasněno
vraždy – ostatní (§ 140)	2	2
úmyslné ublížení na zdraví (§ 145–146a)	283	231
násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352)	1	0
vydírání (§ 175)	89	79
omezování a zbavování osobní svobody (§ 170, 171)	13	11
ostatní násilné TČ (§ 144, 149, 172)	1	0
poškození cizí věci (§ 228)	322	129
hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355)	6	6
podněcování k národnostní a rasové nenávisti (§ 356)	4	2
podpora a propagace hnutí (§ 400, 401, 402, 403, 404, 405)	5	5
ostatní trestná činnost (§ 150–151, 164–167, 181–184, 218, 220, 221, 227, 272, 273, 275–278, 280, 328, 335, 336, 344–347, 350, 351, 364, 365, 367, 368)	94	79
zneužívání pravomoci úřední osoby (§ 329)	2	2

⁶² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické přehledy kriminality za rok 2019. *Policie.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2019.aspx>>.

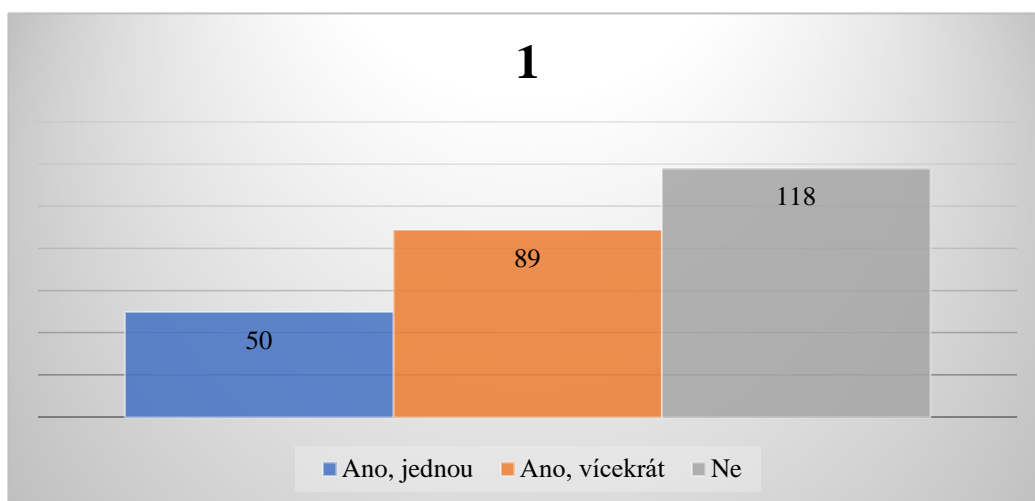
6 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část byla po pečlivém zvážení provedena formou dotazníkového šetření k dosažení názoru široké veřejnosti na extremismus v Jihočeském kraji. Občanům Jihočeského kraje bylo rozdáno a rozposláno celkem 350 dotazníků, návratnost, což se dalo očekávat, nebyla stoprocentní. Odpovědělo pouze 257 dotazovaných. Snažila jsem se obsáhnout všechny věkové kategorie, vzdělání a obě pohlaví. Výsledky šetření byly zpracovány formou grafů, ke kterým jsem vložila komentář. Na základě odpovědí dotazovaných jsem doplnila praktickou část ještě o řízený rozhovor s vrchním komisařem Krajského ředitelství Policie ČR v Českých Budějovicích Mgr. Martinem Staňkem.

6.1 Dotazníkové šetření

Setkali jste se někdy s extremismem?

Graf 1: Setkali jste se někdy s extremismem?⁶⁴

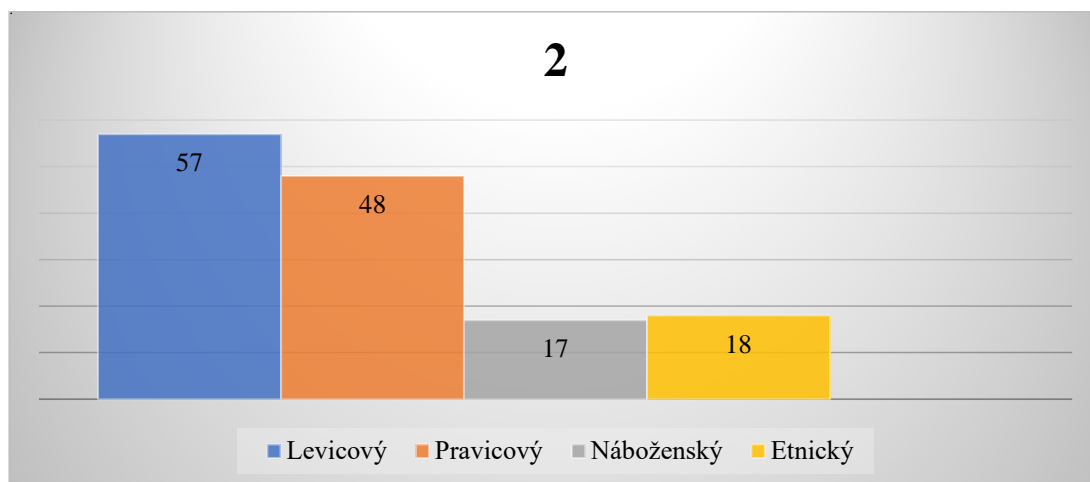

Dle výsledků můžeme říci, že se respondenti dělí na dvě části, kdy se ta větší s extremismem setkala, druhá nikoliv. Z toho 35 % občanů odpovědělo, že se s extremismem setkalo i vícekrát než jednou.

⁶⁴ Vlastní zdroj.

O jaký extremismus se jednalo?

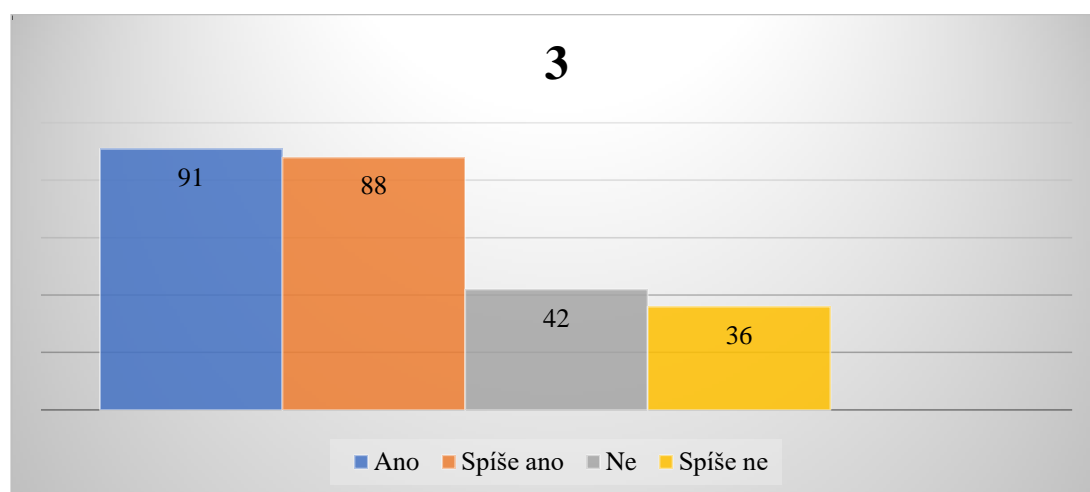
Graf 2: O jaký extremismus se jednalo?⁶⁵

Dle výsledků můžeme konstatovat, že převažuje levicový a pravicový extremismus, ojedinělejší je náboženský a etnický. V této otázce mohlo být zaškrtnuto více odpovědí, někteří respondenti uvedli, že se setkali se všemi druhy.

Vnímáte extremismus jako reálnou hrozbu?

Graf 3: Vnímáte extremismus jako reálnou hrozbu?⁶⁶

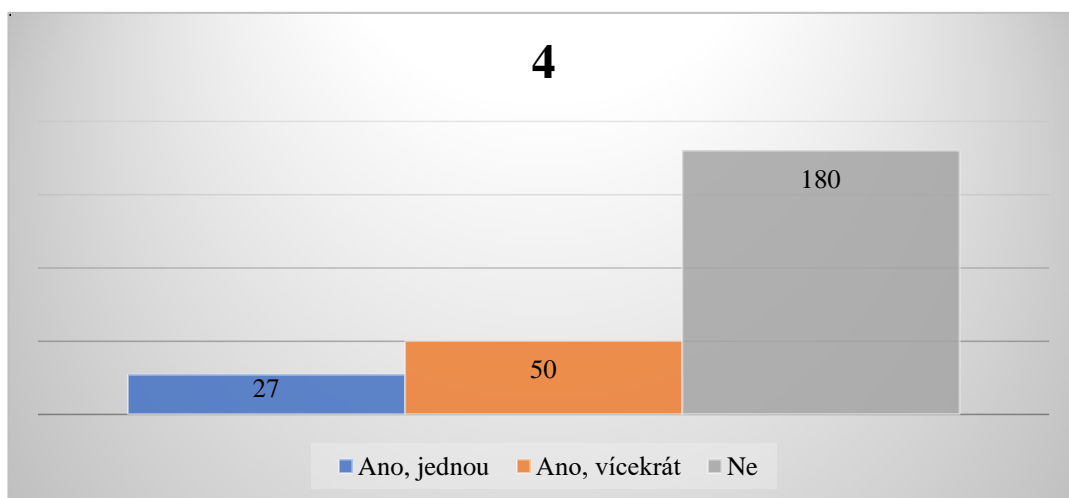
Dle těchto odpovědí mohu konstatovat, že převážná většina dotazovaných respondentů zodpověděla, že extremismus jako reálnou hrozbu vnímá. Tuto otázku jsem položila i v řízeném rozhovoru, který je vložen níže.

⁶⁵ Vlastní zdroj.

⁶⁶ Vlastní zdroj.

Byli jste někdy ohrožováni extremistickou skupinou?

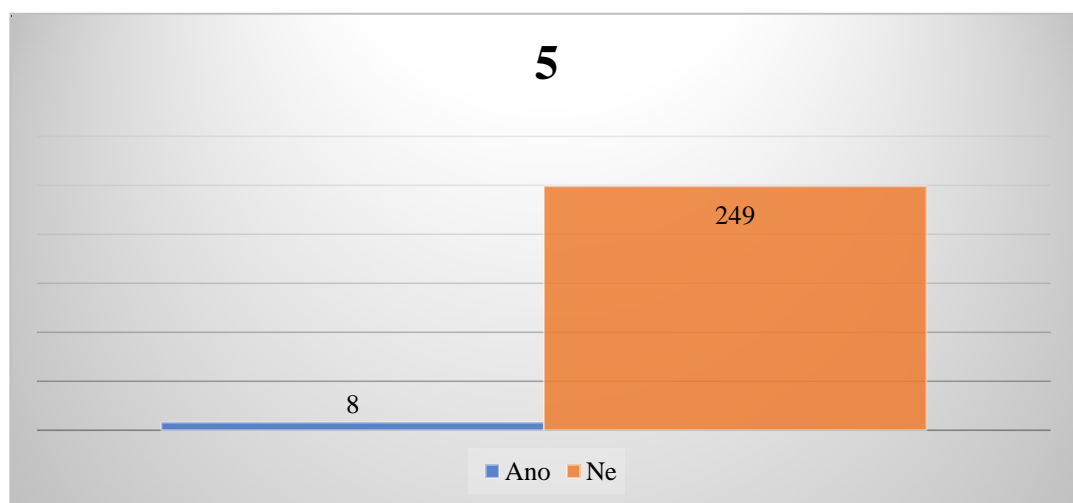
Graf 4: Byli jste někdy ohrožováni extremistickou skupinou?⁶⁷

Zde většina odpověděla, že nebyla. Jinak byly přirozeně ohrožovány více ženy, což není rozhodně překvapivé.

Jste členem extremistické skupiny?

Graf 5: Jste členem extremistické skupiny?⁶⁸

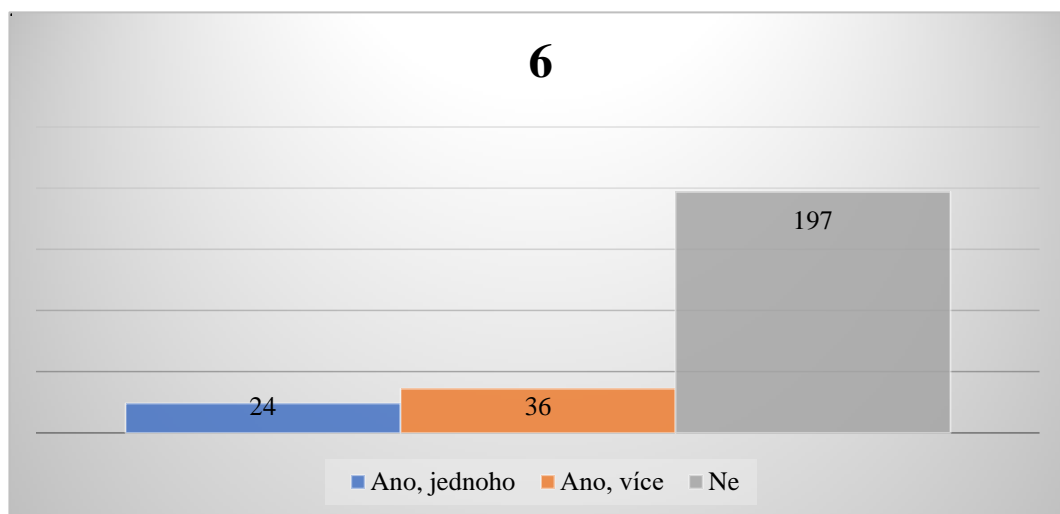
Pouze osm osob, všichni mužského pohlaví, odpovědělo, že jsou členy extremistické skupiny.

⁶⁷ Vlastní zdroj.

⁶⁸ Vlastní zdroj.

Znáte některého člena extremistické skupiny?

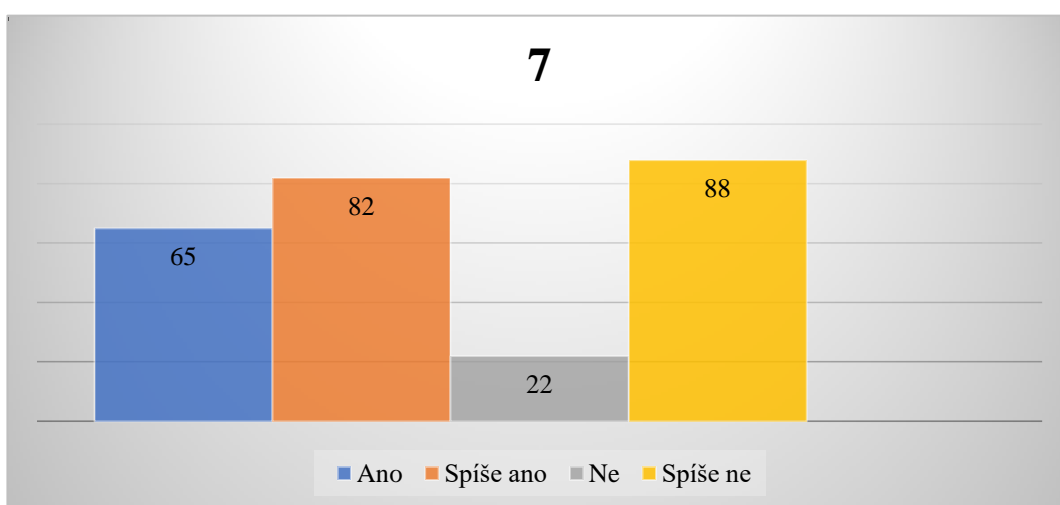
Graf 6: Znáte některého člena extremistické skupiny?⁶⁹

Z tohoto grafu je zřejmé, že většina žádného člena extremistické skupiny nezná. V jejich okolí se však někdo takový nacházet může, ale nemusí o jeho členství nic tušit.

Snaží se podle vás státní složky s extremismem bojovat?

Graf 7: Snaží se podle vás státní složky s extremismem bojovat?⁷⁰

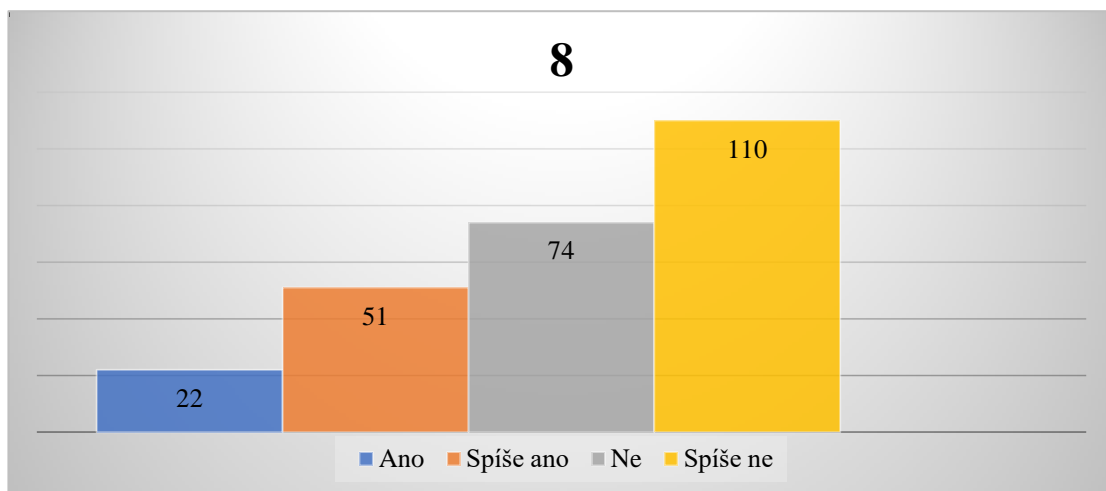
Na tomto grafu můžeme vidět velmi podobné výsledky. 57 % respondentů se přiklání spíše k názoru, že se naše složky snaží s extremismem bojovat, 43 % se přiklání k opaku. Z dostupných dat je však zřejmé, že státním složkám tento problém není lhostejný a snaží se dělat potřebné. Tato otázka byla položena a zodpovězena i při řízeném rozhovoru.

⁶⁹ Vlastní zdroj.

⁷⁰ Vlastní zdroj.

Je boj státních složek proti extremismu podle vás účinný?

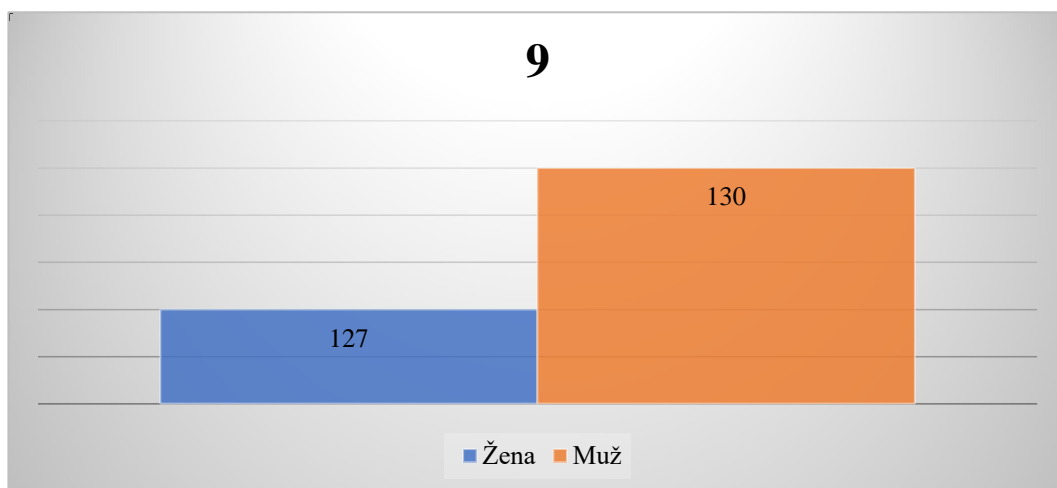
Graf 8: Je boj státních složek podle vás účinný?⁷¹

Z těchto odpovědí zřetelně vyplývá, že dle názoru veřejnosti není konání státních služeb dostatečně efektivní a účinné. I tato otázka bude v řízeném rozhovoru zmíněna.

Jakého jste pohlaví?

Graf 9: Jakého pohlaví jste?⁷²

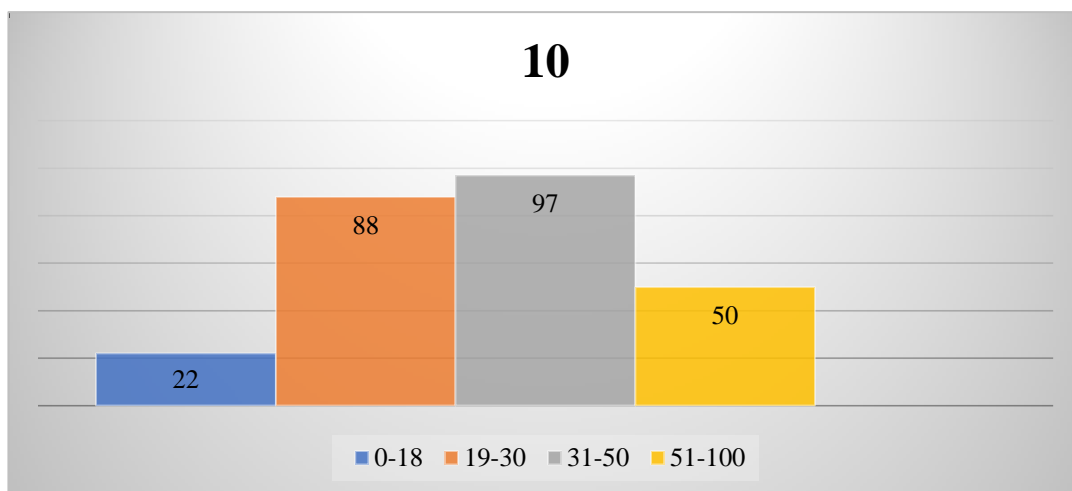
Z grafu je zřejmé, že bylo dosaženo toho, o co jsem se snažila, a to získat odpovědi od stejného počtu mužského i ženského pohlaví. Žen odpovědělo pouze o tři méně než mužů.

⁷¹ Vlastní zdroj.

⁷² Vlastní zdroj.

Kolik vám je let?

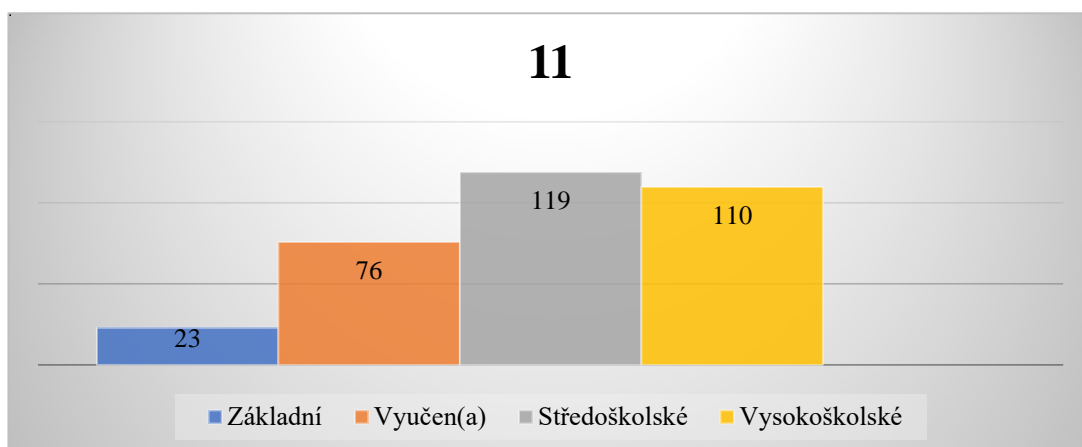
Graf 10: Kolik je vám let?⁷³

Nejvíce respondentů bylo ve věku od 31 do 50 let. Snažila jsem se obsáhnout všechny věkové skupiny, nicméně jsem musela vynechat malé děti, na které je toto téma příliš složité. Lidé od 51 let výše zase nebyli příliš ochotní dotazník vyplnit.

Nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 11: Nejvyšší dosažené vzdělání?⁷⁴

Z grafu je zřejmé, že nejvíce respondentů mělo středoškolské vzdělání, avšak vysokoškoláků bylo jen o 9 méně.

Na závěr bych ráda shrnula a vyhodnotila toto dotazníkové šetření. Jak jsem již uváděla, mou snahou bylo obsáhnout obyvatele kraje všech věkových skupin, vzdělání a obou pohlaví. Tato snaha byla naplněna. Zodpovědělo méně vyučených, což bylo zřejmě z toho důvodu, že o tomto problému mají menší přehled a méně se o tento problém zajímají. Tuto domněnku mi potvrdilo několik respondentů z mého okolí, kteří

⁷³ Vlastní zdroj.

⁷⁴ Vlastní zdroj.

mají toto vzdělání a nebyli ochotni vyplnit dotazník právě proto, že problému extremismu nerozumí, nebo se o tento problém nezajímají. Výsledky některých otázek byly očekávány. Mluvím například o otázkách, zda jsou členy extremistické skupiny, či nějakého člena takové skupiny znají. Dle mého názoru je to z toho důvodu, že málo kdo takové skutečnosti přizná, i když se jednalo o anonymní dotazníky. Odpovědi na otázky, zda si myslí, jestli se státní složky snaží bojovat proti extremismu a zda je tento boj podle nich účinný byly pro mě naopak překvapením a díky zjištění takového mínění veřejnosti právě u těchto dvou otázek, jsem praktickou část práce doplnila.

6.2 Rozhovor

Na základě výsledků dotazníkového šetření, kdy mě velmi překvapilo mínění občanů Jihočeského kraje o činnosti Policie ČR v souvislosti s extremismem, jsem se rozhodla praktickou část své práce doplnit ještě o řízený rozhovor s vrchním komisařem krajského ředitelství Policie ČR Jihočeského kraje panem magistrem Martinem Staňkem, který mi byl ochoten věnovat svůj čas a zodpovědět mé otázky z odborného pohledu Policie ČR.

1. otázka: Jak Vy vidíte stav extremismu v Jihočeském kraji? Jaký druh převládá?

„V současné době se potýká extremistická scéna s vnitřní krizí. Vliv tradičních extremistických subjektů slábne jak v jižních Čechách, tak i ve zbytku České republiky. Většina aktivit se dnes přenáší na sociální sítě, nebo do uzavřených klubů.

Dlouhodobým fenoménem jsou nenávistné či urážlivé projevy či výzvy k násilí vůči určitým skupinám osob na základě jejich etnické či rasové příslušnosti, případně politického a náboženského přesvědčení na internetu, zejména sociálních sítích. Nezřídka jsou pak terčem takového verbálního násilí i konkrétní osoby, které se veřejně vymezily proti takovým nenávistným projevům nebo se dlouhodobě angažují na podporu menšin, uprchlíků apod. Velmi často přicházejí takové projevy od osob, které jinak nejsou aktivní či nepůsobí v rámci pravicově extremistického spektra.

Extrémní pravice není v současné době jednotná. Levicová scéna se snaží o podporu republikových akcí.

Za zmínku stojí divácké násilí a tzv. hooligans scéna. V Jihočeském kraji je nejvíce aktivní v Českých Budějovicích, protože Dynamo hraje nejvyšší fotbalovou soutěž a Motor druhou hokejovou ligu. V minulém roce byla vydána Magistrátem města

České Budějovice více jak desítka omezujících opatření spočívající v zákazu vstupu na sportovní utkání.

Jaký druh převládá, nelze specifikovat, avšak nejviditelnějším a v médiích nejvíce probíraným je pravicový extremismus.“

2. otázka: Vnímáte extremismus jako reálnou hrozbu? Skoro 70 % tazatelů z Jihočeského kraje odpovědělo, že extremismus jako hrozbu vnímá. Proč si myslíte, že to tak je?

„Určitě ho jako reálnou hrozbu vnímám. Jedním z důvodů, proč ho tak já i ostatní dotázaní vnímají, je historie, kdy můžeme vidět, jak extremismus narostl do obrovských, nezvladatelných rozměrů. Dalším důvodem jsou situace v okolních zemích, kdy extremismus postupně přerostl v terorismus. Lidé si tyto pojmy často pletou, či je zaměňují, nicméně se jedná o témata sobě velmi blízká.

Dalším důvodem, proč to tak obyvatelstvo vnímá, je jejich představa a to, jak je vykládán v médiích. Média mluví o teroristických akcích dnes a denně, nikde ale není napsané, že to, co řeknou média, je pravdivé, častokrát situace i nafukují nebo poskytují nepravdivá data z důvodu větší sledovanosti.

Dalším typickým šířitelem nevěrohodných informací jsou sociální sítě. Zde můžeme uvést případ pana Baldy, důchodce sympatizujícího s SPD, který se díky médiím a sociálním sítím bál teroristů natolik, že v červnu a červenci roku 2017 pokácel dva stromy na koleje. V okolí tratě dále rozházel letáky psané latinkou a záměrně zkomolenou češtinou, aby vyvolal dojem, že tento čin je dílem islamistických teroristů. V obou případech do stromů narazil vlak, jen šťastnou shodou okolností ale nevykolejil a nikomu ze dvou desítek cestujících se nic nestalo. Vrchní soud v Praze rozhodl v dubnu 2019 v odvolacím řízení o trestu čtyři roky odnětí svobody. Pan Balda se stal tak historicky první osobou v České republice, kterou soud poslal do vězení za teroristický útok.

Jako velkou hrozbu vnímám tzv. „osamocené vlky“ a jejich útoky na měkké cíle, kdy jejich včasné odhalení je velmi problematické. Z nejznámějších r. 2017 v Norsku a 77 mrtvých rukou Anderse Breivika. Dále teroristický útok na mešity na Novém Zélandu, kdy pachatel dokonce svůj útok přenášel živě na sociální sítě.

Z těchto důvodů policie i ostatní bezpečnostní složky věnují pozornost RADIKALIZACI osob.“

3. otázka: Víte o extremistických skupinách v JČ? O jakých?

„Jako inklinující k pravicovému extremismu můžeme zmínit:

Extrémní pravice – Dělnickou stranu, domobraněcké spolky, Generaci identity, Národní demokracii – v současné době však její aktivity nejsou známy.

Z krajně levicového pak anarchistický Černý kříž, různá environmentální hnutí, Animal liberation front, což je mezinárodní organizace, a Antifašistickou akci – Antifa. Z diváckého násilí tu pak máme tzv. chuligánskou scénu. Tyto skupiny však nemají své působení pouze v Jihočeském kraji, a to z toho důvodu, že díky sociálním sítím je dnes celá extremistická scéna propojena.“

4. otázka: Jak Policie ČR bojuje proti extremismu? Je tento boj účinný?

„Policie věnuje extremismu velkou pozornost jak preventivně, tak represivně. Kriminální policie si všímá projevů extremismu ať už otevřených, nebo skrytých, a ty bez výjimek postihuje. V oblasti prevence se jedná o neustálé vzdělávání specialistů kriminální policie i uniformovaných policistů. Jako příklad můžeme uvést taktické cvičení typu AMOK (útok aktivního střelce), kdy policisté a ostatní složky IZS procvičují vzájemnou spolupráci a koordinaci činností při zásahu. Do těchto cvičení jsou zapojeni i zástupci vedení jednotlivých škol, pedagogové, metodici prevence, výchovní poradci apod.

Dalším preventivním opatřením je zavedení dlouhých střelných zbraní do služby uniformované policie za účelem rychlejšího a efektivnějšího zneškodnění pachatele.

V současné době s ohledem na události v zahraničí je v České republice neustále vyhlášen první stupeň ohrožení terorismem. Z toho vyplývá celá řada opatření jako například posílení hlídek na místech s větší koncentrací obyvatel, sportovních utkáních, betonové zastavovací bloky, apod. Preventivně působí policie například i na všech utkáních Baník Ostrava.

Policie dále spolupracuje v rámci integrovaného záchranného systému, kdy se pořádají i různá cvičení. Dalšími úkony v oblasti prevence je pořádání besed s pedagogy. V minulém roce je policisté učili, jak klást aktivní odpor vůči střelci, který vznikne na školní půdě a mohl by ohrozit zdraví a životy žáků.

V rámci statistik je Česká republika jednou z nejbezpečnějších zemí v Evropě.

O účinnosti boje se můžeme ujistit i v akci Fénix. Tři z obžalovaných se měli jako skupina podílet na přípravě teroristického útoku na vlak, jedna obžalovaná útoku údajně nezabránila a poslední měla připravovat trestný čin násilí proti úřední osobě. Za hlavní iniciátory této akce byli označeni Petr Sova a Martin Ignáčák. Akcemi Lotta a Power pak byla roztržena pravicová extremistická scéna.“

5. otázka: Jaká největší akce se konala na jihu Čech v souvislosti s extremismem?

„Za největší akci můžeme označit demonstrace v roce 2013 na sídlišti Máj v Českých Budějovicích, kdy se dalo demonstrujících počítat na stovky. Demonstrace odstartovala rvačka, která se odehrála na dětském hřišti v ulici M. Chlajna právě na sídlišti Máj. Jeden romský chlapec na hřišti strčil do tříletého, pak ho měl začít i bít. To už do sporu zasáhla jedna z matek. Přidala se i druhá a hádka pokračovala mezi

nimi. Nejdříve slovní, pak přišly na řadu i pěsti. Vzájemně se napadlo pět žen, do incidentu se pak vložili ještě tři muži. Incident přilákal zhruba stovku přihlížejících, většinou Romů. Jedna z žen byla těhotná, i tak ji ostatní napadali. To nenechalo ostatní obyvatele Českých Budějovic chladnými, a tak vyrazili na původně pokojnou demonstraci. Ta se vyhrotila až do takových rozměrů, že extremisté na Romy začali házet lahve od piva a kameny. Policie proto proti nim použila dělbuchy a dýmovnice a snažila se je zatlačit zpátky do okolních ulic. Největší nepokoje zažila ulice J. Bendy, která se na několik hodin proměnila v bojiště. Proti extremistům policie zakročila i slzným plynem. Z davu se ozývalo skandování jako „nic než národ“ a „černé svině“. Na akci dohlížely desítky aut a ze vzduchu i policejní vrtulník. Romové se dlouhou dobu nezapojovali a vše jen zpozřdálí sledovali. V okolí hořelo několik kontejnerů, okolní domy mají rozbitá okna a v ulicích jsou také poškozené automobily. Z této akce policie zadržela třicet lidí, zraněných byly desítky.

Následovalo vyšetřování jednotlivých incidentů z 11 protestních akcí, při kterých policie zajistila 224 lidí. Bylo obviněné 48 osob. Obžaloba byla vznesena ve 34 případech a soud potrestal 23 osob. Další desítky případů byly řešeny jako přestupky.⁷⁵

⁷⁵ Řízený rozhovor s panem Mgr. Martinem Staňkem, ze dne 10. února 2020.

ZÁVĚR

Pro splnění cílů práce byly použity metody obsahové analýzy, studium literárních zdrojů, analýza a dedukce získaných materiálů a právních předpisů.

V teoretické části byly na základě vybraných literárních a internetových zdrojů, převážně dokumentů a článků orgánů státní správy, charakterizovány základní pojmy související s bezpečností, bezpečnostní dokument s názvem Bezpečnostní strategie ČR 2015 a jeho stěžejní body a bezpečnostní politika Jihočeského kraje. V práci byla vyzdvížena hrozba extremismu, které byla věnována větší pozornost.

V praktické části bylo provedeno dotazníkové šetření obyvatel Jihočeského kraje a řízený rozhovor s vrchním komisařem Krajského ředitelství Policie ČR.

Na základě zjištění jak v teoretické, tak i v praktické části lze konstatovat, že extremismus skutečně reálnou hrozbu představuje, a to nejen v Jihočeském kraji, nýbrž v celé České republice. Hrozba sahá až za hranice našeho státu, v podstatě lze říci, že není místo, kde by tato hrozba absentovala.

Cíle stanovené a uvedené v první kapitole práce za využití shora uvedených metod byly v plné míře naplněny.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. BACKES, U. und E. JESSE. *Politischer Extremismus in der Bundesrepublik Deutschland*. Berlin: Propyläen, 1993. 543 s. ISBN 978-3549051559.
2. BALABÁN, M. a L. STEJSKAL. *Kapitoly o bezpečnosti*. 2., změn. a dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010. 483 s. ISBN 978-80-246-1863-0.
3. ČERNÝ, P. *Politický extremismus a právo*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. 207 s. ISBN 80-86861-86-4.
4. DANICS, Š. a T. KAMÍN. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2., rozš. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. 151 s. ISBN 978-80-7251-286-7.
5. DANICS, Š. *Extremismus*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-454-3. 62 s.
6. DANICS, Š. Koncept „hate crimes“ – zločiny z nenávisti. II. Kriminologické dny. In *Kriminologické dny: sborník příspěvků z vědecké konference*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014, s. 24–27. ISBN 978-80-87472-65-1.
7. EICHLER, J. *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – AVIS, 2006. 304 s. ISBN 80-7278-326-2.
8. *Extremismus. Metodický manuál*. Brno: Nejvyšší státní zastupitelství, 2009. 79 s.
9. HOLÝ, L. *Malý český člověk a skvělý český národ*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. 209 s. ISBN 80-85850-97-4.
10. CHARVÁT, J. *Současný politický extremismus a radikalismus*. Praha: Portál, 2007. 184 s. ISBN 978-80-7367-098-6.
11. CHMELÍK, J. *Extremismus*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 1997. 116 s.
12. CHMELÍK, J. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. 172 s. ISBN 80-7201-265-7.
13. CHMELÍK, J. *Symbolika extremistických hnutí*. Praha: Armex, 2000. 113 s. ISBN 8086244148.
14. JILČÍK, T., A. PLŠKOVÁ a L. ZAPLETAL. *Sociální patologie*. Brno: IMS, 2005. 51 s.

15. LEBEDA, D. *Úvod do problematiky extremismu: příručka pro pedagogy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. 100 s. ISBN 978-80-7478-394-4.
16. MCSWEENEY, B. *Security, identity, and interests: a sociology of international relations*. New York: Cambridge University Press, 1999. 239 s. ISBN 0521661773.
17. PLECITÝ, V., Š. DANICS a V. PORADA. *Extremismus jeho kořeny, projevy a východiska řešení*. In *Sborník mezinárodní konference konané na Policejní akademii ČR v Praze ve dnech 26. -28. 11. 2001*. Praha: PA ČR Praha: 2001, s. 217–218.
18. SMEJKAL, M. „Bezpečnostní politika“ vyšších územně samosprávných celků v České republice ve srovnání. *Ochrana & Bezpečnost*. 2012, roč. I., č. 1 (jaro). ISSN 1805-5656.
19. SMOLÍK, J. a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2010. 276 s. ISBN 978-80-210-5288-8.
20. SMOLÍK, J. a P. VEJVODOVÁ. Politický extremismus jako bezpečnostní hrozba? In SMOLÍK, J. a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2010, s. 43–67. ISBN 978-80-210-5288-8.
21. ŠIMÍČEK, V. Extremistické politické strany z hlediska práva. In *Politický extremismus a radikalismus v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 1998, s. 105–114. ISBN 80-210-1798-8.
22. URBAN, R. a E. BAKOŠ. *Veřejná správa a její fungování v krizových situacích*. Brno: Univerzita obrany, 2009. 640 s. ISBN 978-80-7231-871-1.
23. ZEMAN, P. *Česká bezpečnostní terminologie*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. 186 s. ISBN 80-210-3037-2.

Elektronické zdroje

24. BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ SLUŽBA. Terorismus. *Bis.cz* [online]. © 2020 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://www.bis.cz/terorismus>>.
25. CHMELÍK, J. Základní charakteristika extremismu. In: *Woodcraft.cz* [online]. © 2008 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <http://www.woodcraft.cz/index.php?right=infostudna_pravo&cl=min_vedouciho&page=23>.
26. JIHOČESKÝ KRAJ. Ochrana měkkých cílů. *Kraj-jihocesky.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.kraj-jihocesky.cz/jihocesky-kraj/krizove-rizeni#ochrana-mekkych-cilu>>.

27. JIHOČESKÝ KRAJ. Základní informace o krizovém řízení, oblasti krizového řízení. *Kraj-jihocesky.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-02-13]. Dostupné z WWW: <<https://www.kraj-jihocesky.cz/jihocesky-kraj/krizove-rizeni#zakladni-informace-o-krizovem-rizeni,-oblasti-krizoveho-rizeni>>.
28. MAREŠ, M. Ekoterorismus v České republice. In: *Hnutizivot.cz* [online]. © 2004 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <http://www.hnutizivot.cz/download1/aktuality_ekoterorismus.pdf>.
29. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Audit národní bezpečnosti* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>>.
30. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce ochrany měkkých cílů 2017–2020. In: *Databaze-strategie.cz* [online]. 19. 4. 2017 [cit. 2020-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/koncepce-ochrany-mekkych-cilu-pro-roky-2017-2020>>.
31. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Kriminalita: Divácké násilí. *Mvcr.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/kriminalita-146433.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>.
32. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Projevy extremismu a předsudečné nenávisti. Souhrnná situační zpráva 2. čtvrtletí 2019* [online]. Praha: Ministerstvo ČR, 2019 [cit. 2020-02-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-2-ctvrtleti-2019-pdf-pdf.aspx>>.
33. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality pro rok 2016–2020 (aktualizováno v roce 2018)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-dokumenty.aspx>>.
34. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Terminologický slovník - krizové řízení a plánování obrany státu. *Mvcr.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>>.

35. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY. V čem spočívá hrozba extremismu. In: *Mvcr.cz* [online]. 25. 11. 2019 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/v-cem-spociva-hrozba-extremismu.aspx>>.
36. MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní strategie ČR* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR. Ústav mezinárodních vztahů, 2015 [cit. 2020-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015>>.
37. NACIONALISMUS ČR. Nacionalismus. *Nacionalismus-cr.estranky.cz* [online]. © 2011 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z WWW: <<https://nacionalismus-cr.estranky.cz/clanky/nacionalismus/>>.
38. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Pokyn obecné povahy č. 9/2019* [online]. Brno: Nejvyšší státní zastupitelství, 2019 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z WWW: <http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/POP/trest/POP_9-2019.pdf>.
39. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Statistické přehledy kriminality za rok 2019. *Policie.cz* [online]. © 2019 [cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2019.aspx>>.
40. SOUČEK, V. a kol. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek: Krizové řízení* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor bezpečnostní politiky, 2005. 123 s. [cit. 2020-01-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/soubor/bezpecnost-pdf.aspx>>.
41. ŠUBRT, R. Výsledky dotačního programu na zvýšení ochrany veřejných prostranství a objektů (akcí) veřejné správy, škol a školských zařízení jako měkkých cílů – 2020 – Terorismus a měkké cíle. In: *Mvcr.cz* [online]. 21. 1. 2020 [cit. 2020-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/vysledky-dotacniho-programu-na-zvyseni-ochrany-verejnych-prostranstvi-a-objektu-akci-verejne-spravy-skol-a-skolskych-zarizeni-jako-mekkych-cilu-2020.aspx>>.

Legislativní dokumenty

42. ČESKO. Zákon č. 2 ze dne 16. prosince 1992 Listina základních práv a povinností. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1993, částka 1.
43. ČESKO. Zákon č. 240 ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 73.
44. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11.

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Trestné činy za rok 2019 s nenávisným podtextem v Jihočeském kraji.....	43
--	----

Seznam grafů

Graf 1: Setkali jste se někdy s extremismem?	44
Graf 2: O jaký extremismus se jednalo?	45
Graf 3: Vnímáte extremismus jako reálnou hrozbu?	45
Graf 4: Byli jste někdy ohrožováni extremistickou skupinou?	46
Graf 5: Jste členem extremistické skupiny?	46
Graf 6: Znáte některého člena extremistické skupiny?	47
Graf 7: Snaží se podle vás státní složky s extremismem bojovat?	47
Graf 8: Je boj státních složek podle vás účinný?	48
Graf 9: Jakého pohlaví jste?	48
Graf 10: Kolik je vám let?	49
Graf 12: Nejvyšší dosažené vzdělání?	50